

4. Uluslararası *Aile* Kongresi

4th International Conference on Family
27-28 Kasım (November) 2025

**Değişen Dünya ve Ailede Dönüşümler:
Evlilik, Boşanma ve Madde Bağımlılığında Zorluklar ve Fırsatlar**

**Transitions in a Changing World: Challenges and Opportunities in
Marriage, Divorce, and Drug Abuse**

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

GISSR
Global Institute Of Social
Sciences Research

Değişen Dünya ve Ailede Dönüşümler: Evlilik, Boşanma ve Madde Bağımlılığında

Zorluklar ve Fırsatlar

Bildiri Özetleri Kitabı

Eser Adı: Değişen Dünya ve Ailede Dönüşümler: Evlilik, Boşanma ve Madde Bağımlılığında Zorluklar ve Fırsatlar Bildiri Özetleri Kitabı

Yayıncı: Haliç Üniversitesi

Adresi: 5. Levent, 15 Temmuz Şehitler Cd No: 14/12, 34060 Eyüpsultan/İstanbul

ISBN: 978-975-8574-75-9

Elektronik Yayın Formatı: PDF

Yayınlanma Tarihi: Aralık, 2025

© Her hakkı saklıdır. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı, yazarlarının izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayımlanamaz depolanamaz. Bu kitaptaki bilgilerin her türlü sorumluluğu yazarına aittir.

DÜZENLEME KURULU

Kongre Onursal Başkanı: Prof. Dr. Nihat İNANÇ, Rektör, Haliç Üniversitesi, Türkiye

Kongre Genel Koordinatörü: Prof. Dr. Sami Şener, Haliç Üniversitesi, Türkiye

Prof. Dr. Cengiz İpek

Dr. Sameer Ul Khaliq Jan

Dr. Mustafa Atak

Dr. Muhammet Sait Bozik

Rabia Reyyan Kara

Fatma Rabia Kaya

Selma Arslan

Cansu Kışla

Prof. Dr. Turgay Şirin

Prof. Dr. Abd Majid Mohd Isa

Dr. Ahmed Ali

Gizem Çeçen

Erdoğan Yıkılkan

Dr. Savaş Sarıhan

Dilara Boztaş

Ece Nur Özbek

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Sami Şener	Haliç Üniversitesi
Prof. Dr. Abd Majid Mohd Isa	Inti International University
Dr. Ahmed Ali	Abdul Wali Khan University
Dr. Sameer Ul Khaliq Jan	Shaheed Benazir Bhutto University
Prof. Dr. Zekai Özdemir	Haliç Üniversitesi
Prof. Dr. Hasan Boynukara	Haliç Üniversitesi
Prof. Dr. Orhan Koçak	İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Cengiz İpek	Haliç Üniversitesi
Prof. Dr. Turgay Şirin	Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. Ümit Meriç	Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Kurulu Üyesi
Prof. Dr. Kadir Canatan	Sabahattin Zaim Üniversitesi
Doç. Dr. Emrullah Türk	Batman Üniversitesi
Dr. Muhammet Sait Bozik	Haliç Üniversitesi
Dr. Ayşenur Yabanigül	Haliç Üniversitesi
Dr. Mustafa Hakkı Ertan	Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi
Dr. Roza Süleymanoğlu	Doğus Üniversitesi

Değişen Dünya ve Ailede Dönüşümler: Evlilik, Boşanma ve Madde Bağımlılığında Zorluklar ve Fırsatlar

Kongre Tarihi:

27-28 Kasım 2025

Bildiri Özeti Gönderimi Başlama Tarihi:

15 Eylül 2025

Bildiri Özeti Gönderimi İçin Son Tarih:

15 Ekim 2025

Kabul Edilen Bildirilerin Açıklanma Tarihi:

27 Ekim 2025

Kongre Programının İlanı:

7 Kasım 2025

E posta:

ailekongresibasvuru@halic.edu.tr

KONGRE PROGRAMI

27 KASIM PERSEMBE	
Saat	ÖN KONUŞMACILAR
10:10	Prof. Dr. Nihat İnanç (Kongrenin Onursal Başkanı) Rektör, Haliç University, İstanbul, Türkiye
10:20	Prof. Dr. Sami Şener (Kongrenin Organizasyon Sorumlusu) Öğrenci İşleri Dekanı, Haliç University, İstanbul, Türkiye
10:30	Prof. Dr. Ümid Meriç Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Kurulu Üyesi, Türkiye
10:40	Prof. Dr. Turgay Şirin Medeniyet Üniversitesi ve İstanbul Aile Vakfı Koordinatörü, Türkiye
10:50	Dr. Ahmed Ali (Kongre Organizatörü) Doçent Doktor, Sosyoloji Bölümü, Abdul Wali Khan Üniversitesi, Mardan
11:00	Prof. Dr. Abd Majid Mohd Isa Eğitim ve Liberal Sanatlar Fakültesi, Inti International Üniversitesi
1. OTURUM	
11:25	Prof. Dr. Orhan Koçak (Oturum Başkanı) İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Modern Dönemde Aileyi Tehdit Eden Dinamikler
11:35	Dr. Senaid Zajimović Yönetici, Bosna-Hersek İslam Topluluğu Vakıf Müdürlüğü Bosna-Hersek'te Gençler Arasında Gecikmiş Evlilikler: Değişen Dünyada Bir Aile Geçişi
11:45	Ms. Saliha Kilavuz Kırıkkale Üniversitesi İktisat A.B.D. Türkiye'de Sosyal Devlet Projeleri Kapsamında Aile Politikalarının Sosyo-Ekonomik Boyutu
11:55	Prof. Dr. Mehmet Dikkaya & Yağmur Aksan Kırıkkale Üniversitesi Aile Bireylerinin Ekonomik Kararlar Üzerindeki Etkilerinin Toplumsal Yansımasının İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi
12:05	Dr. Mustafa Atak Evlilik ve Eş Seçimi: Spiritüel Psikoloji Bağlamında
12:15	Dr. Abdulkadir Turan Büyük Selçuklu Hanedanında Kadın ve Evlilik
12:30	MÜZİK DİNLETİSİ
12:45	ÖĞLE YEMEĞİ

2. OTURUM

14:00	Doç. Dr. Emrullah Türk (Oturum Başkanı) Türkiye’de Aile Kurumuna Evlilik ve Boşanma Verileri Üzerinden Bir Bakış
14:10	Dr. Mustafa Hakkı Ertan Türk Aile Kurumunun Tarihsel Sosyal ve Kültürel Değişimi: Sosyolojik Bir Bakış
14:20	Dr. Mert Erekmekçi Evlilik Öncesi Eğitim ve Aile Danışmanlığında Yaratıcı Drama Uygulaması
14:30	Dr. Elif Gün Boşanmış Aile Çocukları: Sosyal Dışlanma, Psikolojik Uyumsuzluk ve Duygu Düzenleme Becerileri
14:40	Dr. Shakeel Ahmed Doçent Doktor, Sosyal Hizmet Bölümü, Peshawar Üniversitesi Evliliklerin Feshi Sürecinde Kadınların Karşılaştığı Yapısal Engeller: Peshawar, Khyber Pakhtunkhwa’deki İlçe Mahkemelerinin Nitel Bir Vaka Çalışması

3. OTURUM

15:05	Prof. Dr. Zekai Özdemir (Oturum Başkanı)
15:15	Dr. Ayşenur Yabanigül Teknolojiyle İlgili Aile Roller ve Boşanma Üzerindeki Etkilerinin Analizi
15:25	Dr. Roza Süleymanoğlu Dijital Hegemonya ve Aile: Teknoloji Yoluyla Cinsiyet ve Sınıf Eşitsizliklerinin Yeniden Üretilmesi
15:35	Bayram Ayaz İstanbul Üniversitesi Evliliklerde Sanal Bağımlılığa dayalı Çatışmalar ve Farkındalıklar
15:50	Ms. Ambreen Rashid Khan Dijital Zorluklarda Yol Almak: Pakistanlı Ailelerde Çocukların Ekran Süresi Konusundaki Ebeveyn Algıları
16:05	Prof. Dr. Hasan Boynukara Modern-Muhafazakar Kimlik Gerilimi
16:15	Dr. Rukiye Demir Haliç University Murabitatlar Arasında Psikolojik Esnekliği Artırmak ve Yaşam Kalitesine Etkisini İncelemek için Çevrimiçi Entegre Danışmanlık Programının Etkililiği

28 KASIM CUMA**4. OTURUM**

10:10	Dr. Hussain Ali (Oturum Başkanı) Doçent Yardımcısı, Sosyoloji Bölümü, Abdul Wali Khan Üniversitesi Acil Durumlarda Cinsiyete Dayalı Şiddet: 2022 Pakistan Sel Felaketinde Kadınlar ve Ergen Kızların Savunmasızlığı Üzerine Keşifsel Bir Çalışma
10:20	Dr. Nazia Mustafa Klinik/Çocuk Psikoloğu, EMDR Danışmanı/Eğitmen Adayı, Psikoloji Bölümü, Ruh Sağlığı Hastanesi, Rawalpindi Düşük ve Orta Gelirli Ülkelerde Çocukluk Anksiyetesinin Yönetimi: Küme Rastgele Kontrollü Çalışma
10:30	Mr. Shah Faisal Konu Uzmanı, İlk ve Ortaöğretim, Khyber Pakhtunkhwa Ebeveyn Beklentileri ve Akademik Baskı: Öğrenciler Arasında Yüksek Not Peşinde Koşmak
10:40	Mrs. Maria Khan Doktora Araştırmacısı, Eğitim Bölümü, Abdul Wali Khan Üniversitesi Cam Tavan Engellerini Aşmak: Yükseköğretim Kurumlarındaki Kadın Akademik Liderlerin Aile Etkisi ve Sosyo-Kültürel Kısıtlamaları
10:50	Dr. Zoiya Naz Karachi Üniversitesi Modern Dünyada Evlilikte Sadakatsizliğe Yönelik Cinsiyete Dayalı Davranış Kalıplarının Analizi

5. OTURUM

11:10	Prof. Dr. Kadir Canatan (Oturum Başkanı) Sabahattin Zaim University Modern Ailenin Kırılganlığı
11:20	Mr. Sultan Serter Işık Üniversitesi Kutsal Çekirdekten Dağılmış Evrene: Türk Sinemasında Aile Temsillerinin Tarihsel Yolculuğu
11:30	Mr. Salman Ahmad PhD Scholar, Department of Sociology, Abdul Wali Khan University, Mardan Baskıdan Çöküşe: Gençlerde Maddeye Karşı Savunmasızlığın Sosyal Faktörleri ve Aile Üzerindeki Etkileri
11:40	Mr. Nisar Ahmad Uyuşturucu Kullanımıyla Mücadelede ve Rehabilitasyonu Desteklemede Ailenin Rolü: Timergara, Dir Lower, Khyber Pakhtunkhwa'daki Uyuşturucu Rehabilitasyon Merkezi Üzerine Bir Vaka Çalışması

11:50	Mr. Syed Musaver Shah Gilani Proje Direktörü, Cinsiyet ve Çocuk Hücresi, Eyalet Afet Yönetim Otoritesi (PDMA), Khyber Pakhtunkhwa İklim Kaynaklı Acil Durumlarda Cinsiyete Dayalı Şiddetin Ele Alınması: Khyber Pakhtunkhwa’da Dayanıklı Afet Yönetimi İçin Bir Politika Çerçevesi
6. OTURUM	
12:15	Dr. Abdul Shakoor (Oturum Başkanı) Doçent Doktor, Uluslararası İlişkiler Bölümü, Abdul Wali Khan Üniversitesi, Mardan Güney Asya’da Akrabalık ve Realpolitik: TTP–Afgan Taliban Bağlantısı ve Pakistan-Afganistan İlişkilerine Etkileri (2021–2024)
12:25	Ms. Adeeba Hanan MPhil Araştırmacısı, Siyaset Bilimi, Abdul Wali Khan Üniversitesi Pakistan’da 2024 Genel Seçimlerinde Kadın Sandık Görevlilerine Yönelik Sosyo-Kültürel Zorlukların Araştırılması
12:35	Mr. Muhammad Siddique Khyber Pakhtunkhwa Eyalet Afet Yönetim Otoritesi (PDMA) Peshawar’da İklim Kaynaklı Sel Riskine Karşı Toplum Düzeyinde Savunmasızlık: Azaltım Stratejilerinin Değerlendirilmesi (2010–2022)
12:45	Ms. Sophia Rashid Khan Paru ve Pakistan’ın Kırsal Nüfusları Arasında Ağız Sağlığı Eğilimleri: Kültürlerarası Bir Çalışma
Tarih: 28 Kasım 2025 PROGRAM AKIŞI (Çevrimiçi) Türkiye Saati: 12:00 / Pakistan Standart Saati (PST): 14:00	
	Ön Konuşmacılar
	Dr. Niaz Ali Kıdemli Öğretim Görevlisi, Eğitim ve Liberal Sanatlar Fakültesi, INTI INTERNATIONAL University, Nilai, NEGRI SEMBILAN, Malezya
	Dr. Shakeel Ahmed Doçent Doktor ve Bölüm Başkanı, Sosyal Hizmet Bölümü Peshawar Üniversitesi, Pakistan
Sunum Oturumları (online) Türkiye saati: 12:30 Pakistan Standard Time: 14:30	
	Dr. Ume Habiba Yardımcı Doçent, Sosyoloji Bölümü, Rawalpindi Kadın Üniversitesi, Pakistan Tamdan Onura: Pakistan’daki HIV Uyumlu Çiftlerin Başa Çıkma Stratejileri

	<p>Mr. Xu Hao, Siyaset Bilimi Doktora Öğrencisi, Rusya Halklar Dostluğu Üniversitesi Yapay Zeka Çağında Dijital Egemenlik: Sosyal Risk Algısı ve Kamu Katılımı için Yönetişim Yolları</p>
	<p>Ms. Xu Chang, Doçent Doktor, Songyuan Meslek ve Teknik Koleji, Çin Çin-Rusya Uyuşturucu ile Mücadele İşbirliğinin Güvenlik Yayılma Etkileri ve Jeopolitik Perspektiften Yeni Dünya Düzeninin İstikrarlı Temeli</p>
	<p>Mr. Abdullah Iranmehr Yardımcı Doçent, İslami Azad Üniversitesi, Torbat-e-Jam, İran İnanç, evlilik ve cinsiyet: İran'daki gençlerin ahlaki ve dini ikilemleri</p>
	<p>Mr. Zhu Sha İlköğretim Düzeyinde Çin'de Yabancı Dil Öğretimini Yeniden Tasarlamak: Anlamalı Dil Öğrenimi için Dijital Araçların ve Kültürel Bağlamın Entegrasyonu</p>
	<p>Ms. Namood-e Sahar and Ms. Irum Naqvi Ulusal Psikoloji Enstitüsü, Quaid-i-Azam Üniversitesi, Islamabad, Pakistan İçselleştirilmiş Damgalama ve Bakıcıların Madde Bağımlılarının İyileşmesine Yönelik Tutumları: Kronik Madde Kullanımının Düzenleyici Rolü</p>
	<p>Mr. Zunoorain MPhil Araştırmacısı, Eğitim Bölümü, Shaheed Benazir Bhutto Üniversitesi, Wari Kampüsü Madde Bağımlılığının Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerindeki Nedenlerini ve Etkilerini Araştırmak: Khyber Pakhtunkhwa, Dir Lower Üzerine Bir Çalışma</p>
	<p>Ms. Aneela Aziz Ulusal Psikoloji Enstitüsü, QAU, Islamabad, Pakistan Pakistan Kültüründe Çocuk Evlilikleri Bağlamında Aile Yapısı ve Dinamikleri</p>
	<p>Ms. Jaweria Shahid Sosyoloji Bölümü, Bacha Khan Üniversitesi, Charsadda, Pakistan Aile ve Okulu Birleştirmek: Barış Eğitimi Perspektifi</p>
	<p>Mr. Muhammad Idrees Sosyoloji Laboratuvarı, Kamu Politikası, University Institute Lisbon, Portekiz Marjinalleşmiş Öğrencileri Güçlendirmek: Pilot Bir Okul Sosyal Hizmeti Projesi</p>
	<p>Mr. Wu Yating and Dr. Niaz Ali Eğitim ve Liberal Sanatlar Fakültesi, INTI INTERNATIONAL University, Nilai, NEGRI SEMBILAN, Malezya Kırsal Aileler için "Okul-Aile-Toplum" Üçlü Müdahale Modeli Oluşturmak</p>
	<p>Mr. Tariq Aziz Sosyoloji Öğretim Görevlisi, Kohat Bilim ve Teknoloji Üniversitesi (KUST), KP, Pakistan Ergenler Arasında Aile İçi Şiddet ve Madde Bağımlılığı: Khyber Pakhtunkhwa, Kohat İlçesi, Union Council Bilitang Üzerine Bir Vaka Çalışması</p>

	<p>Ms. Afifa Fatima PhD Scholar, Department of Sociology, University of Karachi, Pakistan Socio-Psychological Impacts of Parental Alienation on Children – A Call for Reforms in Child-Custody Laws in Pakistan</p>
	<p>Mr. Asghar Khan M.Phil Araştırmacısı, Eğitim ve Sosyal Hizmet Bölümü, Shaheed Benazir Bhutto Üniversitesi, Wari Kampüsü, Dir Upper, Pakistan Sosyal Medyanın Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkileri: Khyber Pakhtunkhwa, Dir Lower'daki Yüksek Ortaokullar Üzerine Bir Çalışma</p>
	<p>Saba Iqbal and Dr. Shabbir Ahmad İngilizce Bölümü, Sahiwal Üniversitesi, Pakistan Dijital Çağda Boşanma: 2025'te Sosyal Medya, Uzaktan Çalışma ve Değişen Aile Dinamiklerinin Etkisi</p>
	<p>Mr. Shad Muhammad Khan MPhil Araştırmacısı, Eğitim Bölümü, Shaheed Benazir Bhutto Üniversitesi, Wari Kampüsü, Dir Upper, Khyber Pakhtunkhwa, Pakistan Siber Zorbalığın Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerindeki Nedenleri ve Etkileri: Khyber Pakhtunkhwa, Dir Lower İlçesindeki Kolej Düzeyi Öğrenciler Üzerine Bir Çalışma</p>
	<p>Mr. Adnan Khan MPhil Araştırmacısı, Peshawar Tarım Üniversitesi, Pakistan Khyber Pakhtunkhwa, Dir Lower İlçesinde Çalışan Kadınların İş Tatminini Etkileyen Sosyolojik Faktörler</p>
	<p>M. Maaz Khan Doktora Araştırmacısı, Sosyoloji Bölümü, Abdul Wali Khan Üniversitesi, Mardan İyi Yönetişim: Khyber Pakhtunkhwa'daki İnsan Hakları Mücadelesindeki Eksik Bağlantı</p>
	<p>Mr. Habibur Rahman & Maskura Jannat Mim Kalkınma Çalışmaları Bölümü, Khulna Üniversitesi, Khulna-9208, Bangladeş Bangladeş'in Güneybatı Bölgesinde Boşanmış Evliliklerin Ergenler Üzerindeki Etkisi</p>
	<p>Ms. Tahmina Shafique MPhil Sosyoloji, Pir Mehr Ali Shah-Arid Agriculture Üniversitesi, Rawalpindi Khula Yoluyla Boşanma: Müslüman Toplumda Tek Taraflı Boşanmış Kadınların Anlatıla</p>

Toplumsal İfsad Süreçleri Bağlamında Ailenin Dönüşümü ve İslam Dininde Aile Anlayışı

Prof. Dr. Nihat İnanç

Haliç Üniversitesi

nihatinc@halic.edu.tr

Özet:

Günümüz dünyasında bireyin sınırsız hak talebi üzerinden şekillenen toplumsal dönüşüm süreci, insanın varlık sınırlarını aşma ve kendini merkeze alan bir anlayışın yaygınlaşmasına zemin hazırlamaktadır. Bu süreçte insanın kutsallaştırılması, toplumsal değerlerin aşınmasına ve özellikle toplumun temel taşı olan ailenin yapısal olarak zayıflatılmasına yol açmaktadır. Toplumun ifsad edilmesi, öncelikle aile kurumunun işlevsizleştirilmesiyle başlamaktadır.

Modern dünyada aile kavramının içi bilinçli biçimde boşaltılmakta; bireyselleşme, özgürlük ve hak söylemleri üzerinden aile fertleri arasındaki bağlar zayıflatılmaktadır. Kadın-erkek eşitliği ve çocuk hakları gibi kavramlar, çoğu zaman asli anlamlarından koparılarak aile bireylerinin birbirinden uzaklaştırılmasının bir aracı hâline getirilmektedir. Bu bağlamda kadın sığınma evleri, huzurevleri ve çocuk yuvalarının sayısındaki artış, yalnızca sosyal hizmetlerin yaygınlaşması olarak değil; aynı zamanda toplumsal çözülmenin göstergesi olarak da değerlendirilmelidir. Yaşlıların, kadınların ve çocukların aileden koparılarak kurumsal yapılara yönlendirilmesi, toplumun temel ahlaki ve sosyal yapısında ciddi bir kırılmaya işaret etmektedir.

Bu dönüşüm süreci; emperyalist güçlerin dayattığı yasal düzenlemeler, derinleştirilen ekonomik eşitsizlikler, sosyal medya aracılığıyla yayılan bireyci kültür ve uyuşturucu kullanımının dolaylı teşviki gibi çok boyutlu mekanizmalar üzerinden ilerlemektedir. Bu unsurlar, özgürlük ve modernleşme söylemleriyle meşrulaştırılmakta; ancak sonuç olarak aile, toplum ve birey ciddi biçimde zarar görmektedir. Nitekim küresel ölçekte evlenme oranlarının düşmesi, boşanma oranlarının artması ve sahipsiz çocuk sayısındaki yükseliş, bu sürecin somut göstergeleri arasında yer almaktadır.

Bu çalışmada, söz konusu toplumsal çözülmeye karşı İslam'ın aile anlayışı bir çözüm zemini olarak ele alınmaktadır. İslam, aileyi bir "yuva" olarak tanımlamakta ve bu kavram üzerinden

güven, sorumluluk ve merhameti merkeze almaktadır. Kadın, erkek ve çocuğun hakları İslam'da açık ve dengeli biçimde belirlenmiş; her bir aile ferдинin hukukunun korunması temel bir ilke olarak benimsenmiştir. İslam, yalnızca aile içi ilişkileri değil; komşuluk, toplumsal sorumluluk ve sosyal dayanışmayı da kapsayan bütüncül bir yaşam düzeni sunmaktadır.

Ayrıca İslam, ekonomik kaygıların evlilik ve aile kurma sürecini engellememesi gerektiğini vurgulamakta; rızkın nihai sorumluluğunu Allah'a nispet ederek toplumsal dayanışmayı teşvik etmektedir. Bu bağlamda, evlenmek isteyen ancak ekonomik imkânsızlıklar nedeniyle geri duran bireylere destek olunması, toplumsal yapının güçlendirilmesi açısından önemli bir sorumluluk olarak görülmektedir. Bu bağlamda; aziz İslam'ın çözüm olarak sunduğu Karz-ı Hasen müessesesi, yaygın olarak hayata geçirilerek işlerlik kazandırılmalıdır.

Sonuç olarak; günümüz dünyasında aile kurumunu hedef alan ifsad süreçlerini detaylı bir şekilde analiz etmek ve çözüm olarak İslam'ın aile merkezli yaklaşımını, toplumsal çözülmeye karşı güçlü bir alternatif olarak sunmak gerekir.

Anahtar Kelimeler:

Aile, toplumsal ifsad, bireyselleşme, İslam'da aile, toplumsal çözülmeye, kadın ve çocuk hakları, sosyal dayanışma

Gençliğin Aileye İhtiyacı

Prof.Dr.Sami Şener

Haliç Üniversitesi, Psikoloji Bölümü

samisener@halic.edu.tr Orcid:000-0002-0066-9105

Özet:

Gençlik, her toplumun önemli bir potansiyel gücü ve aynı zamanda ciddi bir problemdir. Yani her haliyle ilgilenilmesi ve belli politikalar ile "üzerinde durulması" gereken çok kıymetli bir çalışma alanıdır.

Gençliğin toplum kesimleri arasındaki yeri, onun "dinamik yapısı" sebebiyledir. Bu dinamiklik, onda hem olumlu ve hem olumsuz bir potansiyelin varlığını ortaya çıkarmaktadır. Böylece; bir yandan olumlu potansiyelin geliştirilmesi sağlanırken diğer yandan da olumsuzluklar giderilmeye çalışılacaktır. Dolayısıyla toplumlar için gençlik potansiyelini boş yere harcamamak; onu en iyi şekilde değerlendirmek, tarih boyunca Ailenin birinci derecede görevi olmuştur.

Gençler, son yıllarda toplumda "kimlik problemi" ile karşı karşıyadırlar. Bu konuda, bir bilgi ve kültür eksikliğinden bahsedilebilirse de, inanç ve ahlâk gibi iki temel değer kaynağıyla bağların kopması, aslında problemin temel sebebidir. Bu değerlerin en iyi verileceği yer de, Aile ortamı olmaktadır. Gençlerin kimliklerinin ilk tohumu, aile içinde yeşermektedir.

Mesela, gençlikte duygu yönünün ve cesaretin coşkulu bir halde olması da, gençlerin zayıf yönlerinden biridir. Bu durum onları hareketli fakat, düşünceden uzak bir hale getirmektedir. Böyle bir noktada gençlerin, iyi şekilde yönlendirilmeye ve bilgilendirilmeye ihtiyaçları olmaktadır. Gençlerin bu tür duygu ve tutumları, Aile içerisinde en uygun ve faydalı bir şekilde yönlendirilebilir ve problemler giderilebilir. Ama bunun için de, ailelerin bilgili ve kültür sahibi olması gerekiyor.

Günümüzde gençlik, medya ve sosyal medyanın ciddi bir baskısı altındadır. Bir yönüyle eğlenceli, bir yönüyle hareketli bir dünya sunulurken, diğer taraftan ciddi ve önemli toplumsal konulardan ilgiler başka yöne kaydırılmaktadır. Özellikle gençlerin ciddi bir tarihi ve kültürel

bilgi temellerinin bulunmaması, bu kayışı daha da şiddetlendirmekte ve gençlerde bir yabancılaşma başlamaktadır.

Aslında bu konuda, eğitimcilerin ve anne ve babanın ciddi bir eksikliğinin veya ihmalinin olduğunu söylemek durumundayız. Aynı zamanda, hükümetlerin de genç insana, daha köklü ve onu kuşatıcı politikalar hazırlayamama durumunun bu yabancılaşmayı hızlandırdığını belirtmek durumundayız.

Genç insandaki bu eksiklikler yaşının ve gelişim döneminin getirdiği normal problem ve özelliklerdir. Ona yönelik ilgi, sevgi ve kendisine değer verilmesiyle giderilebilecek problemlerdir.

Gençlik, eğitim ve kültürel rol kazanma ile şekillenir. Bu eğitim, onun ruhî ve fikrî yapısını belirli bir biçime sokmaktadır. Sosyal manadaki eğitimin, bir değerler sistemi ile gerçekleşmesi, ailenin ilk yaşlardaki bilgilendirmesi ve ilgisi ile sağlanabilecektir.

Sonuç olarak, gençlerin çeşitli kaynaklardan gelen düzensiz ve gerçek dışı fikir ve anlayışlara kendilerini kaptırarak, asıl rollerinden uzaklaşmaları, üzerinde durulması

gereken önemli bir konudur. Bu konuda, yayın organlarının, medya ve sosyal medyanın kültür ve ahlak dışı bilgilendirme niteliğinin giderilmesi gerekiyor.

Öncelikle gençlerin, kendi kültür ve ahlak anlayışlarına aile içinde kavuşmaları gerekmektedir. Bilgiden önce, ahlaki terbiye olmalıdır.

Bir medeniyeti ve sosyal anlayışı onlara anlatmak, sadece bilgilerini arttırabilir, fakat; onları sistemli bir hayat tarzına ulaştırmaz. Bilgi ve kültürü, hayata yansıtacak olan en temel kurum, aile kurumunun sevgisidir. Ailenin, bu görevleri yerine getirecek şekilde eğitim sistemiyle desteklenmesi ve güçlendirilmesi gerekiyor. Bu da, hükümetin gençler konusunda bir politika oluşturması ve onlara roller vermesi ile gerçekleşebilecektir.

Anahtar kelimeler: Aile, Gençlik, Sosyalleşme, Kimlik, Toplum

TÜRKİYE’DE KENTLEŞME, DİJİTALLEŞME VE AİLE KURUMUNUN DÖNÜŞÜMÜ

Prof. Dr. Turgay ŞİRİN

İstanbul Medeniyet Üniversitesi Öğretim Üyesi & İstanbul Aile Vakfı Bilim Kurulu Başkanı

turgay.sirin@medeniyet.edu.tr

Bu çalışmada, Prof. Dr. Turgay ŞİRİN başkanlığında yürütülen ve “İstanbul Aile Vakfı (İSAVAK)” tarafından 2024-2025 yılları arasında 26 ilden; %49,9’u erkek, %50,1’i kadın; 18-75 yaş aralığında toplam 4.202 katılımcıyla yürütülen ve yayın aşamasında olup henüz yayınlanmamış kapsamlı bir saha araştırmasından bahsedilecektir. Söz konusu çalışma, nicel ve nitel veri toplama tekniklerinin bir arada kullanıldığı karma yöntem yaklaşımı ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini, Türkiye genelinde yaşayan bireyler oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplamak amacıyla, uzman görüşleri alınarak çok boyutlu likert tipi bir anket formu kullanılmıştır.

Araştırmanın bulguları, kentleşme sürecinin aile, komşuluk, yerel çevre, şehir ve ülke düzeyinde farklılaşan etkiler doğurduğunu göstermektedir. Aile kurumu, modern kent yaşamının getirdiği değişimlere rağmen güven, huzur ve mutluluk açısından toplumun en güçlü referans noktası olmaya devam etmektedir. Buna karşın Türkiye’nin huzurlu ve mutlu bir ülke olarak değerlendirilme oranı çoğunluk lehine olsa da geleceğe ilişkin umutsuzluk oranının yüksek olması dikkat çekicidir. Dijitalleşme, kültürel değerlerde aşınma algısının en baskın faktörü olarak öne çıkmaktadır. Dijital medyanın çocuklar ve gençler üzerindeki olumsuz etkilerine yönelik güçlü bir toplumsal kaygı bulunmaktadır. Bulgular, kentleşme sürecinde kültürel değerlerin tek yönlü bir çözülme değil, dinamik bir dönüşüm yaşadığını göstermektedir.

Çalışma sonucunda; nüfus hızının artması ve ailenin korunmasında; “Aile, Ebeveynlik, Çocuklar ve Gençler, Kentleşme, Şehir Planlaması, Site Yaşamının ele alınması ve Türk Devletlerinden göçmen getirme politikaları” gibi çözüm önerileri aktarılmıştır. Bu kapsamda “Aile merkezli dayanışma ve ebeveynlik destekleri (dijital maruziyet yönetimi, aile içi iletişim, esnek zaman politikaları, aile danışmanlığı, manevi danışmanlık ve rehberlik vb)”; “yerel düzeyde yani mahalle ve siteler ölçeğinde güven–aidiyet programları (komşuluk ağları, ortak alanlar, kültürel etkinlikler vb)”; “gençler ve çocuklar için “dijital okuryazarlık, okul–aile–STK

ortak programları; oyun alanları, bağımlılık önleme ve sağlıklı kullanım rehberliği, dijital mahremiyet farkındalığı, dijital içeriklerin denetlenmesi, cinsiyet karmaşasına neden olacak probaganda ve özendiricilerin yasal düzenleme ile kontrol altına alınması vb. ve en önemlisi “mimaride ve kentleşmede milli ve manevi değerlerimizi önceleyen bir planlama anlayışına” geçmenin önemi her zamankinden daha fazla önümüzde durmaktadır. Aynı zamanda kentlerde hızla artan sitelerin yönetim bütçelerinden milli ve kültürel değerlerin korunmasına yönelik bütçe ayrılmasına ve köy konağı tarzı ortak alanların zorunlu tutulmasına dair yasal düzenlemeler; Türk Devletlerinden göçmen getirme politikalarını planlaması; Aile danışmanlığı mesleğinin resmiyete kavuşması, aile danışmanlığı konusunda lisans bölümlerinin açılması, yüksek lisans ve doktora eğitiminin teşvik edilmesi gibi önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kentleşme; Aile; Kültürel Değerler; Dijitalleşme; Nüfus

Küresel Dönüşüm Süreçleri Bağlamında Aile Kurumunun Krizi ve İslami Perspektif

Prof. Dr. Ümit Meriç

Özet:

Aile kurumu, günümüzde yalnızca belirli toplumların değil, küresel ölçekte bütün insanlığın karşı karşıya bulunduğu temel bir sorun alanı hâline gelmiştir. Modern dünyada sevgi, evlilik ve aile bağları giderek anlam kaybına uğramakta; insanlığın devamı için Rabb'in fitrata yerleştirdiği muhabbet duygusu dahi sorgulanır hâle gelmektedir. Aile, kökleri ilk insan ve ilk peygamberle başlayan, dalları kıyamete kadar uzanan canlı bir yapı olarak değerlendirildiğinde; bugün yaşayan nesiller bu ağacın gövdesini, gelecek kuşaklar ise dallarını oluşturmaktadır. Dolayısıyla ailede yaşanan her zayıflama, yalnız bugünü değil geleceği de doğrudan etkilemektedir.

Son yıllarda aile meselesi, uluslararası kuruluşlar ve devletler tarafından yeniden gündeme alınmakta; Türkiye'de de aile yılı ve uzun vadeli projeksiyonlar çerçevesinde bu konu çok boyutlu olarak ele alınmaktadır. Bununla birlikte aile sorunlarının yalnızca ulusal değil, ümmet ve insanlık ölçeğinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Sosyolojinin Batı menşeli bir disiplin olarak farklı toplumların tecrübelerini evrensel gerçeklik gibi sunmasının yol açtığı sorunlar dikkate alındığında, İslam toplumlarının kendi sosyal gerçekliklerini merkeze alan bir perspektife ihtiyaç duyduğu görülmektedir. Bu bağlamda "Ümmetoloji" kavramı, Müslüman toplumların aile ve sosyal yapısına özgü sorunlara cevap üretme potansiyeli taşımaktadır.

İslam, aileyi çoğalmasında teşvik edilen, sevgi ve karşılıklı saygı temeline dayanan kutsal bir yapı olarak ele alır. Hz. Peygamber'in evlilik ve aileye dair vurguları, ailenin yalnızca biyolojik değil; ahlaki, toplumsal ve manevi bir kurum olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak günümüzde bu yapı, hem İslam coğrafyasında hem de dünya genelinde ciddi bir çözülme süreci yaşamaktadır. Farklı din ve kültürlerde aileye yönelik yaklaşımlar incelendiğinde, demografik değişimler, nüfus politikaları ve bilinçli çoğalma stratejileri dikkat çekmektedir. Bazı toplumların nüfuslarını artırmaya yönelik sistemli politikalar yürüttüğü, buna karşılık bazı toplumlarda aile yapısının hızla çözüldüğü görülmektedir.

Ailenin zayıflamasının nedenleri arasında hormonal ve biyolojik değişimler, gıda ve tüketim kültürü, cinsiyet algısındaki dönüşümler, boşanma oranlarındaki artış ve devletlerin aileye alternatif sosyal modeller üretmesi yer almaktadır. Avrupa ülkelerinde boşanma oranlarının

yüksekliği ve çocuk sayısındaki azalma, bu krizin somut göstergeleri arasındadır. Devlet destekli nüfus politikaları ise aile kavramını güçlendirmekten ziyade, zaman zaman onu ikame eden yapılar üretmektedir.

Bu bildiri, insanlığın yeni bir “cahiliye dönemi”ne sürüklendiği iddiasını tartışmaya açmakta; İslam’ın Asr-ı Saadet örneğinde sunduğu aile modeli üzerinden bir çıkış yolu önermektedir. İslam’ın aileye, topluma ve insan onuruna dair bütüncül yaklaşımının yalnızca Müslüman toplumlar için değil, bütün insanlık için yeniden düşünülmesi gereken bir alternatif sunduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler:

Aile kurumu, küresel toplumsal dönüşüm, ümmetoloji, İslam’da aile, modernleşme, demografik kriz, Asr-ı Saadet

Modern Dönemde Aileyi Tehdit Eden Dinamikler

Prof. Dr. Orhan KOÇAK
İstanbul Ünv. Cerrahpaşa

Özet:

Modern dönemde aile kurumu, tarih boyunca hiç olmadığı kadar hızlı değişim ve dönüşüme maruz kalmaktadır. Bireyselleşme ve dijitalleşmenin hayatın her alanına sirayet etmesi, ekonomik belirsizlikler ve toplumsal değerlerdeki erozyon, teknoloji kullanımının kontrolsüz artışı, medya aracılığıyla dayatılan olumsuz aile modelleri aile üyeleri arasındaki iletişimi, uyumu ve bağlılığı olumsuz yönde etkilemektedir. Bu çalışma, aileyi tehdit eden güncel toplumsal ve psikolojik faktörlere dair araştırma bulgularını ele almaktadır. Elde edilen bulgular arasında, çevrimiçi oyunlar ve pornografinin maneviyat, hayatın anlamı ve psikolojik sağlamlıkla olumsuz ilişkiler taşıdığı görülmektedir. Kadınlarda kariyer odaklılık ile otoriter tutumlar arasında pozitif bir bağ bulunurken, empati ve duygu düzenleme şiddet eğilimlerini azaltıcı etki göstermektedir. Aile içinde yaşanan duygusal yalnızlık, bireylerde depresyonu artırmakta ve yaşam doyumunu düşürmektedir. Aile uyumunun güçlü olduğu durumlarda ise yalnızlık ve narsisistik tutumlar azalmakta, bu da duygusal, fiziksel ve cinsel şiddeti sınırlamaktadır. Televizyondaki gündüz kuşağı programlarının evlilik doyumunu ve manevi değerler üzerinde olumsuz etkiler yarattığı, sosyal medya kullanımını ise artırdığı dikkat çekmektedir. İş bulma kaygısı, bireylerin mutluluklarını ve gelecek beklentilerini zayıflatırken, evlilik ve çocuk sahibi olma isteğini de geciktirmektedir. Aile desteği ve dindarlık, yaşamın anlamı, özgünlük ve psikolojik bütünlükle pozitif bir ilişki içinde bulunarak koruyucu bir rol üstlenmektedir. Dijitalleşme, medya etkileri ve ekonomik kaygıların aileyi tehdit eden unsurlar olduğu, aile uyumu ve manevi değerlerin ise bu tehditlere karşı koruyucu işlev gördüğü anlaşılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Aile, dijitalleşme, medya, bireyselleşme, değerler

Delayed Marriages Among Youth in Bosnia and Herzegovina: A Family Transition in a Changing World

Dr. Senaid Zajimović

Director, Waqf Directorate of the Islamic Community in Bosnia and Herzegovina
Associate Lecturer, University of Bihać – Islamic Pedagogical Faculty
Course: Family and Marital Conflicts
Email: zajimovic1@gmail.com Phone: +387 61 249 981

Abstract:

This study investigates the growing trend of delayed marriages among young adults in Bosnia and Herzegovina, focusing on the underlying social, economic, and cultural factors influencing this shift. According to recent national statistics, the average age of marriage in Bosnia and Herzegovina has shifted to 28 years for women and 30 years for men, indicating a significant departure from earlier generational patterns. The main objective is to explore why increasing numbers of individuals choose to postpone marriage and how this change reflects broader transformations in family life. The research is guided by the following questions: What are the main reasons young people delay marriage? How do education, employment, and shifting values influence their decisions? The study adopts a mixed-methods approach, combining quantitative survey data with qualitative interviews conducted among individuals aged 25–35 across urban and rural regions. Preliminary findings indicate that economic instability, prolonged education, changing gender roles, and evolving perceptions of personal freedom significantly contribute to the postponement of marriage. It is concluded that delayed marriage is not merely a personal choice but a response to broader structural and cultural dynamics. These findings offer insights for policymakers, educators, and professionals working in the field of family studies, helping them better understand and respond to the evolving nature of intimate relationships in transitional societies. It is also expected that the research will uncover certain reasons that have not been substantially addressed in either domestic or international academic literature on this topic.

Keywords: delayed marriage, youth, social change, Bosnia and Herzegovina, family transitions, gender roles

Effects Of Social Media On The Students' Academic Performance: A Study Of Higher Secondary Schools In Dir Lower, Khyber Pakhtunkhwa

ASGHAR KHAN M.Phil Scholar, Department of Education, Shaheed Benazir Bhutto University, Wari Sub Campus Dir Upper. Email Asghar.ak916@gmail.com

Mobile number: 03009175073

Dr. Sameer Ul Khaliq Jan, Department of Education, Shaheed Benazir Bhutto University, Wari Sub Campus Dir Upper

Abstract

This research examines the effect of social media on students' academic achievement in Dir Lower, Khyber Pakhtunkhwa (KP), Pakistan. The widespread use of social media platforms such as Facebook, TikTok, WhatsApp, and YouTube among students has raised concerns regarding its impact on academic performance. While social media can facilitate student engagement by supporting collaboration and providing access to educational resources, excessive use can lead to distractions, poor time management, and mental health issues, all of which can negatively affect academic success. Research Design This study follows a quantitative research design, with data collected from 244 higher secondary school students in Dir Lower, KP, through a survey. The data was analyzed using the Chi-Square test to determine the relationship between the duration and purpose of social media use and academic achievement. The results indicate significant relationships between academic performance and social media usage. Specifically, the study suggests improvements in academic performance when social media platforms like Twitter and WhatsApp are used for educational purposes. However, excessive use of social media for non-educational activities was found to negatively impact students' study habits and academic outcomes. The study highlights the need for interventions to promote responsible social media use, particularly in rural areas like Dir Lower, where access to organized educational content is limited. It also emphasizes the role of parents and schools in guiding students on how to navigate the benefits and drawbacks of social media. The findings provide valuable insights into the role of social media in academic achievement, particularly in rural parts of Pakistan, and offer recommendations for future educational policies and practices.

Keywords: Social media, academic achievement, study habits, rural education.

Türkiye’de Sosyal Devlet Projeleri Kapsamında Aile Politikalarının Sosyo-Ekonomik Boyutu

Saliha KILAVUZ

Saliha KILAVUZ, Kırıkkale Üniversitesi İktisat A.B.D., slhaklvz09@gmail.com,

Özet:

Bu çalışma, Türkiye’de sosyal devlet anlayışı çerçevesinde aileye yönelik hizmetlerin tarihsel gelişimini ve sosyo-ekonomik etkilerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Aile, bireylerin refahı ve toplumun istikrarı açısından temel bir kurumdur. Ailenin işlevlerini sağlıklı bir biçimde yerine getirebilmesi için sosyal politikaların iyi organize edilmesi gerekmektedir. Ancak küresel ekonomik politikaların ve toplumsal dönüşümlerin etkisiyle derinleşen sosyal sorunlar, aile yapısını tehdit etmektedir. Bu bağlamda, sosyal devletin aileye sunduğu hizmetler, yalnızca yardım temelli değil; üretkenliği ve sosyal bütünlüğü destekleyici nitelikte olmalıdır. Toplumun en savunmasız üyeleri arasında yer alan birçok aile, ekonomik sıkıntılar, eğitim eksiklikleri, sağlık sorunları ve diğer birçok sorunla mücadele etmek zorundadır. Bu zorluklar, yoksulluk olarak adlandırılan birçok yönü olan bir olguyu yansıtmaktadır. Bu zorlukların üstesinden gelmek ve sosyal refahı artırmak, hükümetlerin ve toplumun genel amacı olmalıdır.

Tarihsel olarak Ahilik ve lonca teşkilatlarıyla şekillenen dayanışma temelli sosyal yardım anlayışı, günümüzde sosyal devlet ilkesiyle kurumsallaşmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 2. ve 41. maddelerinde yer alan sosyal devlet ve ailenin korunması ilkeleri doğrultusunda, Aile kurumunu korumak ve güçlendirmek, devletin sorumluluğu altındadır. Bu bağlamda Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı’nın yürüttüğü ASDEP gibi programlar, dezavantajlı grupların tespiti ve desteklenmesi açısından önemli bir işlev üstlenmektedir. Somut demografik veriler ve saha araştırmaları neticesinde devlet, aileyi destekleyici politikalar üretmekte ve böylece kamu harcamalarında aileye ayrılan pay yükselmektedir.

Bu çalışma, aile politikalarının sosyo-ekonomik yönünü nitel bir yaklaşımla ele almakta; yoksulluğun kuşaklar arası aktarımını önlemek, sosyal dışlanmayı azaltmak ve refahın sürdürülebilirliğini sağlamak açısından aileye yönelik hizmetlerin stratejik önemini ortaya koymaktadır. Aile politikalarının yurttaşlık hakkı temelinde, kapsayıcı ve üretime entegre edici bir anlayışla yeniden yapılandırılması gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Sosyal devlet, aile, ekonomik politikalar

Aile Bireylerinin Ekonomik Kararlar Üzerindeki Etkilerinin Toplumsal Yansımasının İçerik Analizi Yöntemiyle İncelenmesi

Mehmet Dikkaya

Prof. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, İktisat Bölümü, e-posta: mdikkaya@kku.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-5923-3787.

Yağmur Aksan

Yüksek Lisans Öğrencisi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Bölümü, e-posta: yagmuraksan.kku@gmail.com, ORCID ID: 0009-0002-4286-5945.

Özet:

Toplumların temel yapı taşı olan aile, biyolojik, hukuk kurallarına yönelik ve sosyal bağların bir arada olduğu, evlilik ve kan bağının bulunduğu, toplumsal yapı içerisinde önemli bir konumda olan sosyal bir kurum olarak tanımlanmaktadır. Aile, kişilerin yaşamları boyunca duygusal bağlar taşıdığı, iktisadi, kültürel ve psikolojik desteklerin sağlandığı, geleceğe yönelik bağların güçlendiği bir yapıdır. Aile bireyleri arasındaki ilişkiler, kişilerin toplum içerisindeki rollerini ve kendi benliklerini belirlemede ciddi bir rol oynamaktadır. Yalnızca ekonomik birim olarak görülmeyen aile, aynı zamanda eğitim, sosyal ve kültürel mirasın gelecek kuşaklara aktarılmasına neden olan önemli bir basamaktır. Toplum yapısının giderek değişmesi ile iktisadi koşullar, aile kavramını yeniden şekillendirirse de aile yapısı halen kişilerin toplumsal yaşama uyum sağlamasında ve sürdürülebilir sosyal yapıların oluşturulmasında temel bir işlev ifa etmektedir.

Bu düzlemde bu çalışmada, aile kurumu içerisindeki ekonomik yapıların toplumsal dengeler üzerindeki etkileri incelenmektedir. Aile yapısı, iktisadi faaliyetlerin karar alma süreçlerinde belirleyici ve etkileyici olduğundan, kişilerin ve ailelerinin mali tercihlerinin yalnızca iktisadi refahı değil, bununla birlikte toplumsal eşitsizlikleri, güç dengelerini ve sosyal yapıları da belirleyeceğini araştırmaktadır. Çalışma aile bireylerinin ekonomik kararlarının toplumsal yansımalarını ortaya çıkararak ekonomik karar alma süreçlerinin toplumsal yapıya nasıl yön verdiğini teorik bir bakış açısıyla analiz etmeyi amaçlamaktadır. Ailelerin gelir yönetimi, harcama alışkanlıkları ve tasarrufa yönelik adımları, toplumsal eşitsizlikleri ve sosyal dengeyi sağlamada önemli bir sosyal politika aracı olacaktır.

Çalışmanın amacına ek olarak bu kararların toplumsal kurallarla nasıl etkileşime girdiği ve toplumda sosyal eşitsizliği nasıl etkileyeceği tartışılmaktadır.

Çalışmada literatüre dayalı içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi yöntemi, çalışma alanlarındaki bilgilerin ayrıntılı bir şekilde anlaşılması ve gelecekte meydana gelecek araştırmalara temel oluşturmak amacıyla yaygın olarak tercih edilmektedir. Literatüre dayalı içerik analizi yöntemi literatürdeki çalışmaların yorumlanmasına imkân tanıyan teorik temelleri güçlendirmeyi ve farklı görüşleri sınıflandırarak, toplumsal etkileri hedeflemektedir. İçerik analizi yönteminden faydalanarak yapılan aile ve ekonomik temelli akademik çalışmalar, makaleler, kitaplar ve diğer yazılı kaynaklar düzenli bir şekilde incelenmiştir. Ulaşılan bulgular, ailedeki bireylerin ekonomik kararlarının toplumsal yapılar üzerindeki etkileri ortaya konmuş ve ailelerin gelir, harcama, tasarruf ve borçlanmalarının sadece kişisel refahı etkilemediği aynı zamanda toplumsal eşitsizlikleri, güç dengelerini ve sosyal etkileri de yeniden şekillendirdiğini göstermektedir. Hiç kuşkusuz aile içindeki karar alma süreçlerine yönelik sosyal politikaların geliştirilmesi, toplumsal eşitsizliklerin azaltılması ve daha sürdürülebilir ekonomik yapı için önemli bir yere sahiptir ve gelecekte sosyal politika çalışmalarına önemli bir referans noktası oluşturacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Aile ve Ekonomi, Toplumsal Yapı

MANEVİYAT PSİKOLOJİSİ BAĞLAMINDA EVLİLİK VE EŞ SEÇİMİ

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ATAK

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Sağlık Bilimleri Fakültesi

Sosyal Hizmet Bölümü mustafa.atak1@sbu.edu.tr

Özet:

Çalışmanın temel amacı evlilik ve eş seçimini maneviyat psikolojisi bağlamında ele almaktır. Bütün dinlerde ve maneviyat geleneklerinde kutsal bir müessese olarak görülen evlilik, insana empati ve sorumluluk duygusu kazandırır, onu olgunlaştırır ve günahlardan korur. İnsan sadece âşık olduğu için değil aslında huzur, sükûnet ve mutluluk içinde yaşam sürdürmek için evlenir. Evlilikle ilgili yapılan araştırmalarda; kendilerini en fazla mutlu eden şey olarak aileyi görenlerin oranı %76 civarında olduğu, evli bireylerin evli olmayanlara göre %60'ı daha mutlu ve çocuk sayısı fazla olanların olmayanlara göre yaklaşık on yıl daha uzun ömürlü olduğu tespit edilmiştir.

Eş seçiminde Hz. Peygamberin ölçüsü önemlidir. “Bir kadınla dört şeyden dolayı evlenilir: Malı, soyu, güzelliği ve dini için. Sen dindar olanını seç.” Para, mal, güzellik gibi vasıflar kişiyi iyi bir insan yapmamaktadır. Burada kişilik, karakter ve yaşam felsefesi önemlidir.

Eş seçerken ailelerde seçilmiş olmaktadır. Çünkü evlilik sadece eşler arasında değil aynı zamanda aileler arasında gerçekleşmektedir. Evlilik öncesi süreçte kişinin kendini tanıması ve nefis terbiyesi yapmış olması yeni bir hayata adım bağlamında büyük öneme sahiptir. Çiftlerin birlikte yapacağı umre seyahatleri maneviyat merkezli bir başlangıca kapı aralamaktadır.

Evlilikle birlikte kadın ve erkek bütünleşmesi sağlanır ve eksik parça tamamlanır. Cemal-celal dengesi sağlanır. “Kişi evlendiği zaman dininin yarısını korumuş olur hadisi şerifi meseleyi açıklığa kavuşturmuştur. Willi'nin ifade ettiği “evlilikte birlikte gelişim modeli”ne göre; birbirini tamamlayan eşler yalnız yaşayanlara göre daha mutlu ve daha başarılı olurlar. Sonuçta tüm zorluklarıyla birlikte evlilik tavsiye edilmektedir. Huysuz bir kadınla evlenmiş olan meşhur filozof Sokrates şöyle demiştir: “Mutlaka evleniniz, karınız iyi çıkarsa mutlu, kötü çıkarsa filozof olursunuz.”

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Maneviyat Psikolojisi, Eş Seçimi, Cemal-Celal Dengesi

Büyük Selçuklu Hanedanında Kadın ve Evlilik

Abdulkadir Turan

Dr. Öğrt. Üyesi, Haliç Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü,
abdulkadirturan@halic.edu.tr , Orcid: 0000-0002-9417-089X

Özet:

Bu sunumun konusu, Büyük Selçuklu Hanedanında kadınların iktidardaki konumu ve onunla ilişkili evlilik kurumudur. Büyük Selçuklular, İslam tarihinin 5-6/11-12. yüzyılları gibi bir dönüm noktasında İslam dünyasının yönetiminde yer almışlardır. Sunumun amacı, bu büyük hanedanda kadın unsurunun iktidardaki konumunun ve evlilik olgusuyla iktidar arasındaki ilişkilerin anlaşılmasına katkı sağlamaktır. Bu doğrultuda sunum, “Büyük Selçuklu hanedanının iktidar ilişkilerinde kadının konumu nedir?”, “Büyük Selçuklu hanedanında evlilikler kimlerle, nasıl gerçekleşmiştir ve bu evlilikler nasıl bir seyir izlemiştir?” sorularının cevabına odaklanmıştır. Büyük Selçuklular ile ilgili müktesebatta kadın unsuru başlı başına konu edilmemişse de müverrihler vakaların anlatımında kadınların iktidardaki konumunu ve evliliklerini, mehir, çeyiz gibi ayrıntılarla aktarmışlardır. Modern dönemde ise Büyük Selçuklularla ilgili araştırmalarda kadın unsuru ve evlilikler farklı çalışmaların konusu olmuştur. Sunum söz konusu literatürün taranıp analiz edilmesi yöntemiyle hazırlanmıştır. Sunumda elde edilen bulgular değerlendirilerek İslamiyet öncesi Türkler ve Selçuklular öncesi İslam medeniyetinde kadın ve evlilik konusu özce değerlendirilmiş, ardından Büyük Selçuklularda kayıtlarda yer alan kadın aktörler ve evlilikler üzerinden kadın unsurunun iktidardaki konumu ve evlilik olgusu analiz edilmiştir. Sunumda sonuç olarak Büyük Selçuklularda kadının iktidardaki konumuyla evlilik olgusunun bir yanı sıra İslam’ın, diğer yanı sıra Türk geleneklerinin etkisi altında şekillendiği tespitine ulaşılmıştır. Kadın, büyük Selçuklularda güçlü bir iktidar unsurudur fakat kadının iktidarda yer bulması, onu sorunsuz bir ortama kavuşturmamış, aksine bir dizi iktidar sorunlarının tarafı konumuna çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk tarihi, Selçuklu tarihi, Büyük Selçuklularda kadın, kadın ve iktidar, siyasal evlilikler.

Evlenme ve Boşanma Verileri Üzerinden Türkiye’de Aile Kurumuna Bakış

Emrullah TÜRK

Doç. Dr., Batman Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü, e-posta:
emrullah.turk@batman.edu.tr Orcid:0000-0002-2464-2556

Özet:

Bu çalışmada, Türkiye’de evlenme ve boşanma verileri üzerinden aile kurumunda yaşanan derin sosyolojik dönüşümünün incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada “modernleşme”, “postmodernleşme”, “küreselleşme”, “kentleşme” ve “bireyselleşme” tartışmaları çerçevesinde aile yapısında yaşanan değişim ve dönüşüm, toplumsal işlev, uyum ve istikrar açısından değerlendirilmektedir.

Çalışmada yöntem açısından nicel araştırma çerçevesinde ikincil veri analizi tercih edilmiştir. Bu kapsamda ilgili literatür ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2001-2024 dönemine ait verilerden yararlanılmıştır. 2001-2024 dönemindeki veriler ışığında kaba boşanma hızının genel olarak arttığı, kaba evlenme hızının ise yıllar içerisinde değişkenlik gösterdiği ve hem kadın hem de erkeklerde ilk evlenme yaşının arttığı görülmektedir. İlgili literatürden hareketle, evlenme önündeki engellerin önemli ölçüde ekonomik gerekçelere dayandırıldığı; aynı şekilde boşanma nedenleri arasında ekonomik faktörler başta olmak üzere kültürel ve bireysel faktörlerin öne çıktığı görülmektedir. Boşanma oranlarında bölgesel farklılıklar da dikkat çekmektedir.

Türkiye’de 1950’li yıllardan itibaren kırdan kente doğru hızlanan içgöç hadisesinin etkileri toplumsal yapı açısından birçok kurumu olduğu gibi aile kurumunu da dönüştürmektedir. Geleneksel geniş aile tipi yerine çekirdek aile tipinin yaygınlaştığı görülmektedir. Bu dönüşüm aile içi bağlarının zayıflamasına, kuşaklararası çatışmaya, aynı çatı altında olduğu halde birbirinden bihaber üyelerinin artışı riskini arttırmakta; aile kurumunu esas işlevleri noktasında zor bir gelecekle karşı karşıya bırakmaktadır. Son yıllarda kitle iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla sosyal medya platformlarının aile birliği üzerinde yarattığı tahribat ise yaşanan bu dönüşümün ne kadar büyük riskleri barındırdığını açıkça göstermektedir. Çalışmada, istihdam imkanlarının artışı, evlilik öncesi farkındalık faaliyetleri, aileyi koruyan yasal düzenlemeler ve kapsayıcı sosyal politikalarla aile birlikteliğinin korunabileceği ve

evlenmeye yönelik ön yargıların azalarak toplumsal bütünleşmenin güçlendirilebileceği öngörülmektedir.

Anahtar Kavramlar: Aile, Ailenin Dönüşümü, Kent, Evlenme ve Boşanma, TÜİK İstatistikleri

Sosyolojik Olarak Türk Aile Kurumunun Tarihi Sosyal ve Kültürel Değişimi

Dr. Mustafa Hakkı Ertan

Tekirdağ Üniversitesi Sosyoloji Bölümü

mhertan@nku.edu.tr, ORCID No- 0000-0001-8286-757X

Özet:

İnsanlar gayri iradi bir şekilde dünyaya gözlerini açtıklarında bir çevreyle karşılaşılır. Bu çevre aileyi temsil eder. Aile hayatının insan için kaçınılmaz bir hayat olduğu, aile ortamı olmadan yetişen bir kısım bireylerin de yetiştiği ortamı birer aile olarak gördükleri bilinmektedir.

Ailenin olmadığı toplum düşünmek mümkün değildir. En iptidai cemiyetlerde bile ailenin varlığı tespit edilmiştir. Çünkü, cemiyetin temeli ailedir. Ailenin sağlam temeller üzerinde kurulması cemiyetin de sağlam temeller üzerine durduğunu gösteren önemli örneklerle doludur.

Türk Toplumunun çekirdeği ailedir. Büyük devletler ve büyük medeniyetler kurmuş Türk Milleti, bunu büyük çapta sağlam aile yapısına borçludur. Savaşlar, sanayileşme, göç ve hızlı şehirleşme olguları, geleneksel aile yapısını hızla çekirdek aile yapısına dönüştürmüş ve nüfus artış hızı önemli ölçüde düşmeye başlamıştır.

Bu çalışma, Türk Medeniyet tarihinin, taşlara yazılan kayıtları ile, Orhun kitabelerinden günümüze uzanan süreçte varlığını kurumsal olarak devam ettiren Türk Aile kurumundaki değişmeyi ele alacaktır.

Anahtar kelimeler: Aile, toplum, Türk medeniyeti, değişim, tarih

Araştırmanın problemi: Aile tarihin en eskide verilenlerden biri varlığını sürdüren bir kurumdur. Aile toplumun en küçük birimi olarak varlığını sürdürmektedir. Bireysel özgürlüklerle aile kurumunun ortadan kaldırılmaya çalışılması tarihi ve kültürel değerlere ve milli kültüre aykırıdır. Türk aile yapısı Orhun kitabelerinden günümüze uzanan süreçte varlığını kurumsal olarak devam ettirmektedir.

Yöntem: araştırma tarihi kayıtlar, ilmi veriler ve TÜİK verileri kullanılarak hazırlanmıştır.

Bulgular: tarihi dönemler içerisinde yaşanan savaşlar, ekonomik ve sosyal krizler, globalleşme süreci içerisinde yaşananlar ailenin varlığını ortadan kaldırmamış, aksine aile kurumunun gerekliliğini pekiştirmiştir.

Sonuçlarını önemi: Aile devletin ve toplumun en küçük birimidir. Güçlü aile yapısı en temel gereklerinden birisi olarak gözükmektedir. Hızlı sosyal değişim aile yapısını olumsuz etkilemektedir.

Evlilik Öncesi Eğitim ve Aile Danışmanlığı Kapsamında Yaratıcı Drama Uygulaması

Öğr. Gör. Dr. Mert Erekmekçi

Batman Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batman / TÜRKİYE

ROR Id: <https://ror.org/051tsqh55> <https://orcid.org/0000-0002-7165-8884>

Özet:

Bu çalışmada, bireyleri rol oyunları ve hayal gücüyle aktif katılıma teşvik eden bir eğitim ve terapi yöntemi olan yaratıcı dramanın evlilik öncesi eğitim ve aile danışmanlığı süreçlerinde uygulanabilirliği teorik olarak incelenerek, yaratıcı dramanın empati, iletişim ve aile bağlarını güçlendiren kültürel uyarlanabilir bir kavramsal çerçeve olarak danışmanlık süreçlerine entegrasyonu değerlendirilmiştir. Bu amaçla PRISMA yönergelerine uygun sistematik literatür taraması ve tematik sentez yöntemi kullanılmıştır. Yaratıcı drama yönteminin evlilik öncesi danışmanlık süreçlerinde kullanılmasının evliliklerde çatışma çözümü ve başarı oranına katkısı hususunda verilerin detaylı analizi ile empati artışı etkili iletişim, aile bağlarının güçlenmesi ve kültürel uyarılama olmak üzere dört tema belirlenmiştir. Rol oyunları ve metaforik etkinliklerin geleneksel yöntemlere göre daha verimli, etkili sonuçları olabileceği vurgulanmıştır. Aynı zamanda evlilik öncesi danışmanlık süreçlerinde yaratıcı drama yönteminin kullanılmasının boşanma oranlarını önemli oranda azaltma potansiyeline sahip olduğu ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yaratıcı drama, evlilik öncesi eğitim, aile danışmanlığı, empati, kültürel uyarılama, tematik sentez

BOŞANMIŞ AİLE ÇOCUKLARINDA SOSYAL DIŞLANMA, PSİKOLOJİK UYUMSUZLUK VE DUYGU DÜZENLEME BECERİLERİ

Elif Gün, Doç. Dr. Behire Elif Kuyumcu

Gazi Üniversitesi, eliifgun00@gmail.com, behirek@gmail.com

Özet:

Problem: Türkiye’de artan boşanma oranları boşanmadan etkilenen çocuk sayısının da artmasına sebep olmaktadır. Bu araştırmada ebeveynleri boşanmış ortaokul öğrencilerinin sosyal dışlanma, psikolojik uyumsuzluk ve duygu düzenleme becerilerinin algılanan ebeveyn reddi, boşanmanın üzerinden geçen zamana, baba ile görüşme sıklığı, arkadaşlarının boşanmayı bilip bilmemesi ve demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelenmiştir.

Yöntem: Kriter örnekleme ile seçilmiş, velayeti annesinde olup annesi ile birlikte yaşayan 120 ortaokul öğrencisi araştırma örneklemini oluşturmaktadır. Veri toplama araçları Kişisel Bilgi Formu, Ergenler İçin Sosyal Dışlanma (Ostrasizm) Ölçeği (Önemsenmeme ve Dışlanma), Kişisel Değerlendirme Ölçeği: Çocuk Formu ve Duygu Düzenlemede Zorluklar Ölçeğidir. Veriler bağımsız örneklemler t testi ve ANOVA ile analiz edilmiş, anlamlı farklar ise Scheffé testiyle incelenmiştir.

Bulgular: Algılanan anne reddi, çocukların önemsenmeme, sosyal dışlanma ve duygu düzenleme becerileri üzerinde istatistiksel olarak anlamlıdır. Boşanmanın üzerinden geçen zaman ve akran davranışlarında algılanan orta düzeyde değişim önemsenmeme ile ilişkilendirilmiştir. Yaş ve sınıf düzeyinde anlamlı bir sonuç görülmezken cinsiyet önemsenmeme ve psikolojik uyumsuzluk açısından farklılaşmıştır.

Sonuç: Bulgular ebeveyn kabulünün ve boşanma bağlamında okul müdahale programlarının önemine dikkat çekmektedir. Literatürde benzer araştırma bulunmaması dolayısı ile erken dönem araştırmalardan biri olarak alan çalışanlarına yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Boşanmış aile çocukları, ergen, ebeveyn kabul-red, psikolojik uyum, dışlanma, duygu düzenleme.

Structural Obstacles to Women in the Dissolution of Marriage: A Qualitative Case Study of District Courts in Peshawar, Khyber Pakhtunkhwa, Pakistan

Ms. Salma Bibi, PhD Scholar at the Department of Social Work, University of Peshawar. salmakhattak14@gmail.com **Dr. Shakeel Ahmed**, Associate Professor at the Department of Social Work, University of Peshawar (Corresponding Author). shakeel@uop.edu.pk

Abstract:

This study explores the structural barriers faced by women seeking Khula (Islamic divorce) in the district courts of Peshawar, Khyber Pakhtunkhwa, Pakistan. Guided by a qualitative case study design, it investigates how legal, social, and cultural factors intersect to shape women's experiences in family courts. Data were gathered through in-depth interviews and thematic analysis, drawing on feminist theories of structural oppression. Findings reveal that patriarchal norms permeate both societal attitudes and judicial processes, manifesting in familial pressure, societal stigmatization, and religious interpretations that discourage women from exercising their legal rights. The legal system, far from being neutral, operates within a patriarchal framework, marked by judicial biases, procedural delays, and socio-cultural intimidation, often deterring women from pursuing legal recourse. The analysis underscores how institutionalized patriarchy perpetuates gender inequities in divorce proceedings. The study calls for targeted policy interventions and legal reforms to dismantle these systemic barriers and promote equitable access to justice for women seeking Khula.

Keywords: Khula, Patriarchy, Gender and Justice, Family Courts.

Teknolojiyle değişen aile içi roller ve boşanmalar üzerine etkisinin analizi

Dr. Ayşenur Karahan Yabanigül

Haliç University, Clinical Psychology, Istanbul, Türkiye

Mail: yabanigul.aysenur@gmail.com, ORCID: 0009-0003-3096-293X

Özet:

Amaç: Son yıllarda boşanma oranlarında ciddi artış söz konusu olup, aynı zamanda aile içi rollerde de önemli değişiklikler yaşanmaktadır. Bu araştırmada, teknoloji ile değişen aile içindeki rollerin değişimlerinin boşanmalar üzerine ne gibi etkilerinin olduğunun, literatür taraması üzerinden ortaya koyulması amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmada yöntem olarak göstergebilimsel analiz, içerik analizi ve doküman tarama modeli kullanılmıştır. İlk olarak doküman tarama modeline göre akademik veri tabanları ve hakemli dergilerden elde edilen çalışmalar derlenmiş, ardından içerik analizi ve göstergebilimsel analiz yöntemlerine göre analiz edilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre aile içi roller boşanma üzerinde en önemli etkenlerin başında gelmektedir. Zaman içerisinde yapılan çalışmalar incelendiğinde de, aile içi rollerin boşanma üzerindeki etkileri hem geçmiş çalışmalarda, hem de yeni çalışmalarda görülmektedir. Teknolojinin ise aile içindeki rolleri değiştirdiği, daha belirsiz hale getirdiği özellikle son yıllardaki çalışmalarda, kadının aile içerisindeki yerinin tüm aile kavramını değiştirdiği rapor edilmektedir. Bunun en önemli sebeplerinin başında ise çevresel değişimler ve bu değişimleri sosyal ve psikolojik açıdan tetikleyen sosyal medya ortamları gelmektedir.

Sonuç: Araştırmada elde edilen sonuçlara göre geçmişten günümüze kadar aile içi roller ve boşanma üzerine yapılan çalışmaların tamamında, boşanmaların en önemli sebeplerinin başında aile içi rol belirsizlikleri gelmektedir. Teknolojik ilerlemelerden özellikle sosyal medya ve dijital ortamlar aile içerisindeki rollerin belirsizleşmesine ve rol çatışmalarına sebep olmaktadır. Bundan ötürü, teknolojik değişiklikler günlük yaşam ve aile içi rol belirsizliklerine, rol belirsizlikleri ise boşanmalara sebep olmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile, boşanma, aile içi roller, teknoloji.

Dijital Hegemonya ve Aile:

Teknolojinin Toplumsal Cinsiyet ve Sınıf Eşitsizliklerini Yeniden Üretimi

Dr. Roza Süleymanoğlu

Doğuş Üniversitesi Meslek Yüksekokulu

Sosyal Hizmetler Programı

Özet:

Dijital teknolojiler modern toplumda yalnızca iletişim biçimlerini dönüştürmekle kalmayıp aile kurumunu şekillendiren toplumsal cinsiyet rolleri ve sınıfsal hiyerarşileri de yeniden üretmektedir. Araştırmanın temel problemi, teknolojinin görünürde nötr bir araç olmasına rağmen toplumsal eşitsizlikleri ve patriarkal yapıları pekiştiren mekanizmalarının yeterince sistematik olarak incelenmemiş olmasıdır. Bu nedenle çalışma, dijital teknolojilerin aile içi ilişkilerde toplumsal cinsiyet ve sınıfsal konumlar üzerindeki etkilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Araştırma, literatür taraması ve bazı akademik çalışmalarla karşılaştırmalı içerik analizi yöntemiyle yürütülmüştür. Bu yöntem, dijital teknolojilerin ailedeki güç ilişkilerini, kadın ve erkek davranış kalıplarını, sınıfsal farklılıkları ve kuşaklar arası aktarım mekanizmalarını ayrıntılı biçimde incelemeyi mümkün kılmıştır.

Bulgular, teknolojiye erişim ve kullanımın görünürde eşit gibi görünse de aslında güç ilişkilerini yeniden üreten bir hegemonya alanı oluşturduğunu göstermektedir. Dijital ortamlar, kadınların duygusal emek ve iletişim sorumluluğunu artırarak patriarkal yapıların dijital biçimlerini üretmekte; erkek egemen davranış kalıpları ise çevrimiçi kumar, kontrol ve kıskançlık pratikleri üzerinden sürdürülmektedir. Bu durum, geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinin teknolojik ortamlarda pekişmesine yol açmaktadır.

Sınıfsal boyutta ise teknolojiye erişim ve bağımlılık, üst sosyoekonomik grupları farklı risklerle karşı karşıya bırakırken, düşük gelirli gruplar dijital dışlanma yaşamaktadır. Dijital platformlarda boşanmış kadınlara yönelik damgalama ve etiketleme pratikleri, toplumsal kontrolün dijitalleşmiş biçimlerini ortaya koymakta ve eşitsizliklerin görünür biçimde yeniden

üretildiğini göstermektedir. Kuşaklar arası aktarım mekanizmaları ise ebeveynlerin dijital alışkanlıkları üzerinden genç kuşaklara taşınmaktadır.

Sonuç olarak dijital teknolojiler patriarkal normları, sınıfsal farklılıkları ve kültürel önyargıları sürdürerek aile ve toplumsal yapıda çok katmanlı bir hegemonik düzen inşa etmektedir. Bu durum, teknoloji politikalarının ve dijital okuryazarlık programlarının toplumsal cinsiyet ve sınıf duyarlılığıyla yeniden tasarlanmasının önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Aile, toplumsal cinsiyet, teknoloji, sınıf eşitsizliği

Evliliklerde Sanal Bağımlılığa Dayalı Çatışmalar ve Farkındalıklar

Bayram Ayaz

İstanbul Üniversitesi/AUZEF/Sosyal Hizmet Önlisans/Okutman Universiti Geomatika Malezia
/PhD öğrencisi

mubaay@gmail.com

Tema 02: Modern Zamanlarda Evlilik: Zorluklar ve Dayanıklılık

Özet:

Danışma hizmeti verilen genç çiftlerin kişisel sebeplere dayalı olmayan boşanma taleplerinin birbirine benzer olduğu gözlenmiştir. Bu bağlamda önceki nesillerde rastlanmayan ve kişisel sebeplerin de yer aldığı yeni boşanma gerekçeleri ortaya çıkmıştır. Dijitalleşme ve bireysel özgürlük anlayışının yaygınlaşması evlilikte daha hedonist ve benmerkezli bir yaklaşıma sebep olmuştur. Evlilik ve çift danışmanlığı sürecinde yüzlerce çift ile görüşüldü. Yeni nesil evlilik sorunlarının, kişisel sebepler, önceki nesillerde rastlanan klasik evlilik çatışmalarından öte yeni sorunların olduğu tespit edildi. Seans sırasında çiftlerle yapılan görüşmelerde, tanımlanmış evlilik çatışmaları aktarılmıştır. Önceki kuşaklardan farklı olarak yeni sorunlar ve bunun sebepleri aktarılmıştır. Yeni nesil boşanma gerekçelerinin yeni benlik algısından kaynaklandığı, yeni sorunların cinsiyete göre değiştiği belirtilmiştir. Her bir eşe, öteki eşe karşı kişisel olmayan bu sorunun değişen çağ ve dijitalleşme etkileri anlatılması sonucunda olumlu dönüşler alınmıştır. Yapılan istatistik ve araştırma sonuçları evlilik adaylarındaki sanal ağları kullanma düzeyleri araştırmada kullanılmıştır. Kadın ve erkek cinsiyet rollerine yönelik farkındalık çalışması olumlu sonuçlar vermiştir. Kadın ve erkeğin beklentilerinin karşılanmamasının kişisel bir sebepten öte değişen cinsiyet rolleri ile ilgili olduğu geri bildiriminin oldukça olumlu sonuçlar verdiği gözlenmiştir.

Keywords: Dijitalleşme, değerlilik duygusu, bireysellik, dürtüsellik, değer

Navigating Digital Challenges: Parental Perceptions of Children’s Screen Time in Pakistani Families

Authors: Nazia Mustafa¹, Sajida Naz², **Ambreen Rasheed Khan³** & Sophia Rashid Khan⁴

Corresponding author: Dr. Nazia Mustafa

Tel: +923333506145 +1(646) 212-2176

Email: naziamustafadr@gmail.com kids_psych@protonmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3200-4041>

Abstract:

Excessive screen time is linked to developmental and mental health challenges in children, yet cultural and parenting practices shape its management, particularly in diverse family contexts. This qualitative study explores parental perceptions of children’s screen time in Pakistani households, addressing how technology influences family relationships and identifying strategies to align with pediatric guidelines (e.g., limited screen exposure for children under 18 months and supervised use for ages 18 months to 2 years). Semi-structured interviews were conducted with four families (parents and children aged 4–7 years) in urban Pakistan, using an interview guide tailored to the cultural context. Thematic analysis revealed five key themes: parental awareness of screen time’s benefits and harms, existing household rules, consequences of restricting screen time, strategies to reduce it, and barriers posed by multi-screen environments. Households reported widespread access to multiple devices (1–2 televisions, 2–6 mobile phones, 2–3 laptops), with children spending 3–6 hours daily on screens, often in shared family spaces. Parents expressed concerns about screen overuse but faced challenges due to cultural norms valuing connectivity and device availability. Findings highlight the tension between technology’s role in fostering family engagement and its potential to disrupt parent-child dynamics. This study contributes to understanding technology’s impact on family transitions in Pakistan, offering insights for culturally sensitive digital interventions to support healthy screen use and strengthen family relationships.

Key words: Screen time, Parental perception, Thematic Analysis, Children

Prof.Dr. Hasan Boynukara

Haliç Üniversitesi

Modern-Muhafazakar Kimlik Gerilimi

**Kültürel Temsillerde İki Yüzlülük; Kızıl Goncalar ve Bir Başkadır dizileri Üzerinden
Bir Okuma**

Bildirinin içeriği

Anahtar Kelimeler: Türk Dizileri, Modern, Muhafazakâr, Kimlik, Temsil

Kızıl Goncalar: Muhafazakâr-seküler ikiliğinde kimlik inşası ve kadın bedeni üzerinden kimlik mücadelesi

Bir Başkadır: Psikanaliz ve sınıfsal gerilimler, temsil politikalarının çelişkileri, ben ve öteki ilişkisi

Karşılaştırma: Modernliğin ve Muhafazakarlığın farklı yüzleri

Sonuç: Temsilin imkânları ve sınırları

Özet:

Bu bildiri Türkiye'de popüler televizyon yapımları olan "Kızıl Goncalar" ve "Bir Başkadır" dizileri üzerinden kültürel temsillerde iki yönlü modernlik ve muhafazakârlık olgusu kimlik temsilleri üzerinden incelemektedir. Her iki dizi de Türk toplumunun muhafazakâr-seküler, modern-geleneksel ikili yapısını farklı anlatım teknikleriyle ele almakta ve toplumsal kutuplaşmanın kültürel yansımalarını görünür kılmaktadır. Amac, bu dizilerin kimlik inşası süreçlerinde modernliğin ve muhafazakarlığın nasıl çift yönlü bir söylem olarak işlendiğini, geleneksel değerlerle modern yaşam tarzları arasındaki gerilim alanlarını ve bu gerilimlerin kadın karakterler üzerinden nasıl somutlaştırıldığını çözümlenmektedir.

Kudüs'teki Murabitalar Arasında Psikolojik Esnekliği Geliştirmede Çevrim İçi Entegre Danışmanlık Programının Etkililiği ve Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkisi

Dr. Rukiye SALHIYA DEMİR

Haliç Üniversitesi, Psikoloji Bölümü

Özet:

Bu çalışma, Kudüs'te ağır illegal işgal koşulları altında Mescid-i Aksa'yı korumaya adanmış, silahsız gönüllü kadınlardan oluşan Murabitalar grubu arasında Çevrim İçi Entegre Danışmanlık Programının (ÇEDP) psikolojik esnekliği (PE) artırmadaki ve yaşam kalitesini (YK) iyileştirmedeki etkililiğini incelemiştir. Betimsel ve yarı deneysel yöntemlerin bir arada kullanıldığı nicel araştırma deseninde, ÇEDP; İslami Entegre Bilişsel Davranışçı Terapi, Kabul ve Kararlılık Terapisi, Varoluşçu Terapi ve Sağlıklı Beslenme bileşenlerini içermektedir. Yaklaşık 100 Murabita arasından, yarı deneysel aşamaya 24 kişi katılmış; rastgele örnekleme yöntemiyle 12'si deney grubuna, 12'si kontrol grubuna atanmıştır. Deney grubuna 12 hafta boyunca çevrim içi oturumlar uygulanırken, kontrol grubuna yalnızca ön-test ve son-test yapılmıştır. Psikolojik esneklik CFQ, MAAS ve AAQ-II'den oluşan birleşik bir ölçüm aracıyla; yaşam kalitesi ise WHOQOL-BREF ile değerlendirilmiştir. Bulgular, deney grubunda kontrol grubuna kıyasla PE ve YK açısından anlamlı düzeyde iyileşme olduğunu göstermiştir ($p < .05$). Sonuçlar, programın etkililiğini doğrulamaktadır. Çalışma, Kudüs'teki Murabitalar'ın psikolojik iyilik halini ve haklarını desteklemeleri için sivil toplum kuruluşlarına ve politika yapıcılara önerilerle tamamlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Murabita, Yaşam Kalitesi, Psikolojik Esneklik, Çevrim İçi Entegre Danışmanlık Programı, Kudüs.

Kutsal Çekirdekten Dağılmış Evrene: Türk Sinemasında Aile Temsillerinin Tarihsel Yolculuğu

Sultan SERTER

Işık Üniversitesi

sltn340735@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0001-2160-0238>

Özet:

Türk sinemasında aile, tarihsel süreç boyunca yalnızca toplumsal bir kurum olarak değil, aynı zamanda ulusal kimliğin inşa aracı ve kültürel belleğin yansıtıcısı olmuştur. Cumhuriyet'in erken yıllarında aile, modernleşmenin ve ulus-devlet projesinin “kutsal çekirdeği” olarak idealize edilirken, 1950–1970 arası Yeşilçam melodramlarında toplumun güvenli limanı olarak sunulmuştur. 1980 sonrası dönemde ise parçalanma, göç, bireyselleşme ve neoliberal dönüşümlerle birlikte aile, sinemada çatışmalı, çözülmüş ve farklı kimliklere açılan bir evrene dönüşmüştür. Bu araştırmanın amacı, Türk sinemasında aile kavramının tarihsel dönüşümlerle paralel olarak nasıl değiştiğini ortaya koymaktır.

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden tarihsel çözümleme ve içerik analizi kullanılmıştır. Öncelikle, Türk sinema tarihi dönemlere ayrılarak (Cumhuriyet'in erken dönemi, Yeşilçam dönemi, 1980 sonrası, 2000 ve dijital çağ) aile temsillerindeki değişimler incelenmiştir. Her dönemden seçilen filmler (örneğin: Halıcı Kız [1953], Gurbet Kuşları [1964], Anayurt Oteli [1987], Uzak [2002], Araf [2012]) toplumsal bağlamlarıyla birlikte okunmuştur. Ayrıca sinema tarihi, sosyoloji ve kültürel çalışmalar literatüründen yararlanılarak kavramsal bir çerçeve oluşturulmuştur.

Analizler, Türk sinemasında aile temsillerinin toplumsal dönüşümlerle güçlü bir paralellik içinde olduğunu göstermektedir. Cumhuriyet'in erken dönemi: Aile, modernleşmenin ideolojik taşıyıcısı ve yeni toplumsal düzenin çekirdeği olarak sunulmuştur (Arslan, 2005). Yeşilçam melodramları (1950–70): Aile, göç ve yoksulluğa karşı güvenli bir sığınak olarak idealize edilmiştir; anne ve baba figürleri kutsal değerlerle özdeşleştirilmiştir (Suner, 2006). 1980 sonrası: Neoliberal politikaların ve hızlı kentleşmenin etkisiyle aile çözülme ve çatışma mekânı

haline gelmiştir. Filmler, boşanma, iletişimsizlik ve bireyselleşmeyi öne çıkarmıştır (Mutlu, 2010).2000 ve sonrası: Aile temsilleri çoğullaşmıştır. Kadın yönetmenlerin filmleri patriyarkal yapıyı sorgulamış; kuşak çatışmaları ve bireysel özgürlük temaları ön plana çıkmıştır (Dönmez-Colin, 2014). Aile artık tekil bir model değil, çeşitlenen kimliklerin bulunduğu bir evren haline gelmiştir.Bu araştırma, Türk sinemasının yalnızca estetik bir üretim alanı değil, aynı zamanda aile üzerinden toplumsal dönüşümlerin izlendiği bir bellek alanı olduğunu göstermektedir. Ailenin sinemadaki değişimi, Türkiye'nin modernleşme serüvenini, göç olgusunu, toplumsal cinsiyet rollerini ve neoliberal dönüşümleri yansıtmaktadır. Dolayısıyla aile temsillerinin analizi, hem sinema çalışmalarına hem de toplumsal tarih ve kültürel bellek araştırmalarına katkı sunmaktadır. Bugün aile, kutsal bir çekirdekten çıkıp farklı kimliklerin, çatışmaların ve özgürlük arayışlarının sahnesi haline gelmiştir. Bu da Türk sinemasının toplumsal çeşitliliği daha görünür kıldığını ve yeni kuşaklara aktarılacak çok sesli bir bellek oluşturduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk sineması, Aile, Dönüşüm, Algı yönetimi

Nazia Mustafa

Managing Childhood Anxiety in Low-and Middle-Income Countries: Cluster Randomized Controlled Trial

Abstract:

Background: Despite of an upward drift of childhood anxiety related issues as massive public health challenge in Low-and Middle-Income Countries (LMICs) including Pakistan; there is an extreme dearth of empirical evidence for preventive interventions.

Aims: In this backdrop; present study is premeditated with the objectives of evaluation of effectiveness of (short-term & of long-term) adapted protocol of Super Skills for life Program in the management of childhood anxiety through Cluster Randomized Controlled Trial (cRCT).

Method: A multi-centered, cRCT was done on 126 children from six schools through randomization on 1:1 allocation ratio, into intervention and control arm where intervention group (SSL) received 8 sessions of adapted SSL (60-minute session once a week) in small group settings (e.g., with each of the 10 groups comprised of 7 children in each). Wait List Control Group (WLG) was not provided with intervention, they remained as usual with routine activities. Pre, post and follow-up assessments (after 6 months) were carried-out and MANCOVA was applied.

Results: Results indicated significant decreases in overall anxiety ($F=10.02$; $\eta^2 = .051$; $p=.000$); as well as specific symptoms i.e. panic/somatic symptoms ($F=3.55$; $\eta^2 = .019$; $p=0.03$); generalized anxiety symptoms $F=8.40$; ($\eta^2 = .043$; $p=.000$); separation anxiety symptoms ($F=7.10$; $\eta^2 = .037$; $p=.001$) and social anxiety symptoms $F=4.83$; $\eta^2 = .025$; $p=.008$) in the SSL group from pre- to post and at 6 months follow-up as compared to the WLG. Whereas no significant results were reported on school avoidance ($\eta^2 = .016$; $p=.052$).

Conclusion: Basing on this promising present investigation; adapted SSL program is considered effective in managing childhood anxiety in Pakistani cultural context. It is critical preliminary effort for development of School psychology discipline in Pakistan and conceptualization of prevention science in indigenous context.

Keywords: Childhood Anxiety, Somatic Anxiety, Generalized Anxiety, Separation Anxiety, Social Anxiety, Super Skills for life, Cluster Randomized Controlled Trial

Parental Expectations and Academic Pressure: The Pursuit of High Marks Among Students

Shah Faisal

Subject Specialist

Elementary and Secondary Education, Khyber Pakhtunkhwa, Pakistan

Email: sfaisal0907@gmail.com

Abstract:

In many traditional and transitional societies, parents view academic achievement as a key pathway to upward social mobility and family honor. This study explores how parental expectations for high academic performance impact students' emotional well-being, motivation, and educational experiences, with a focus on school-going children in rural areas such as Dir Lower, KP, Pakistan. Drawing on interviews with students, parents, and teachers, the research highlights the psychological and social effects of academic pressure fueled by high parental expectations.

Findings indicate that while parental support and encouragement can positively influence students' commitment to education, unrealistic or rigid expectations often lead to stress, anxiety, and a fear of failure. In many cases, children internalize these expectations as a measure of their self-worth, which can affect their self-esteem, relationships within the family, and long-term academic engagement. The pressure to achieve high marks can also strain parent-child communication, especially when academic goals overshadow emotional support and personal development.

The study further observes that such expectations are often tied to broader family ambitions, including marriage prospects, social reputation, and future employment—highlighting how academic performance is deeply entangled with family identity and societal pressure. In regions undergoing social transition, where educational access is improving but cultural norms remain rigid, these tensions become particularly pronounced.

This paper calls for a more balanced and empathetic approach to academic guidance, promoting healthy parental involvement that supports both academic growth and emotional well-being.

Educators and policymakers must recognize the role of family expectations in shaping student outcomes and address the need for awareness programs that foster realistic goal-setting and mental health resilience.

BREAKING THE GLASS CEILING BARRIERS: FAMILY INFLUENCE AND SOCIO-CULTURAL CONSTRAINTS OF THE FEMALE ACADEMIC LEADERS AT HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Maria Khan

PhD scholar at Department of Education, Abdul Wali Khan University, Mardan

Email: mariahibkhan@gmail.com

Contact: +92-331-5403306

Dr. Muhammad Idrees Associate Professor at Department of Education, Abdul Wali Khan University, Mardan

Email: midrees@awum.edu.pk

Abstract:

The current study explored the role of family influence on women's academic leadership, along with various sociocultural challenges in shaping their leadership trajectories at the Higher Education Institutions. The study objectives were to know about the challenges women face in achieving and sustaining the leadership position in male-dominated academic environment. An in-depth qualitative research design was adopted for a comprehensive understanding of the issue. The data was collected through a purposive sampling method from the ten respondents in the public sector Higher Education Institutions of Khyber Pakhtunkhwa. The data was recorded, transcribed, coded, and then themes were generated from the respondents' views. The findings revealed that women's academic leadership is hindered by various socio-cultural obstacles, including patriarchy, male dominance, gender bias, lack of economic independence, institutional discrimination, social perception regarding women's commitment to leadership roles due to domestic responsibilities, and the influence of family. Further, the findings revealed the critical role of the family in aspiring and enabling women for leadership positions in academia. Subsequently, the study findings highlighted that female academic leaders having supportive families of strong educational background are confident, ambitious, and resilient to in pursuit of progression to leadership positions. Contrary, those families having less or no educational background pressurize women to prioritize household responsibilities over professional responsibilities, as well as discourage leadership aspirations and face resistance

from their families in progression of leadership positions. The study recommended comprehensive interventions to address cultural biases and to promote the pivotal role of the family in supporting women for leadership positions in academia, and to empower women socially, culturally, and institutionally for leadership positions at HEIs in Khyber Pakhtunkhwa.

Keywords: Family influence, Socio-cultural barriers, Gender Bais, Leadership Position, Higher Education Institutions, Khyber Pakhtunkhwa.

Analysing gender-based behavioural patterns toward marital infidelity in the modern world.

Full Name: **Dr. Zoiya Naz.**

Affiliation: University of Karachi, Pakistan.

Email Address: Zoiya.ehtisham@gmail.com

Abstract:

Marriage is a sacred union between two people which essentially contributes to the wellbeing of a couple as well as their children, family, and society. Today, the institution of marriage is facing multiple challenges and setbacks. One of those challenges in marriage is infidelity that has devastating effects on marriage. It is one of the biggest reasons of divorce around the world. Social media plays an active role in assisting perpetrators to cheat on their spouse. This type of infidelity is known as online infidelity. This paper discusses the shortcomings in marriage caused by infidelity that could help practitioners, clinicians, and students understand the phenomenon. This study addresses people's behaviours and attitudes toward infidelity in marriage and explores the perceptions of people toward online as well as physical form of cheating. Convenient sampling extracted the sample size of 461 married male and female. Face to face interviews provided robust information and in depth insight regarding people's perception about marital infidelity. Analysis has been done through quantitative research method whereas ordinal logistic regression and Mann Whitney U test have been applied which reveals that male and female have different versions of attitudes toward infidelity in marriage. Findings shown that people with higher level of religiosity believe that infidelity is unacceptable. Women tend to perceive online messaging with opposite sex as an act of infidelity than men.

Keywords: infidelity, attitudes, behaviours, perceptions, marriage, family.

Modern Ailenin Kırılganlığı

Prof. Dr. Kadir Canatan

Sabahattin Zaim University

Özet:

Modern aile hem bireyin özgürleşmesini hem de yalnızlaşmasını içinde barındıran çelişkili bir kurumdur. Geniş aileden çekirdek aileye geçiş bireyi merkezileştirmiş; ancak bu bireyselleşme aileyi kırılganlaştırmıştır. Modern dünyanın hızına, baskılarına ve değişkenliğine rağmen güçlü aileler kurmak mümkündür; fakat bunun yolu aileyi hem **aidiyetin** hem de **özgürlüğün** dengelendiği bir alan olarak yeniden inşa etmekten geçer. Aile, ancak bu dengeyi sağlayabildiği ölçüde modern dünyanın kırılganlıklarını aşabilir ve geleceğin toplumuna sağlam bir zemin sunabilir.

Anahtar kelimeler: Aile, modernizm, kırılganlık, aidiyet, bireyselleşme

FROM PRESSURE TO BREAKDOWN: EXPLORING SOCIAL FACTORS OF YOUTH DRUG VULNERABILITY AND ITS IMPACTS ON FAMILY

Salman Ahmad (PhD scholar in the Department of Sociology, Abdul Wali Khan University, Mardan, Pakistan)

Email: Salmanswb90@gmail.com Contact: +92-333-9437442

Abstract:

This study explores the social factors of youth drug vulnerability and its impacts on the family. The primary objective of the study is to explore the role of peers, home environment, and school environment on youth drug addiction and its adverse impacts on the family. For this study, a qualitative research design was employed, with data collected through in-depth interviews from 42 respondents, including drug addicts, their family members, and school fellows, until the saturation point was achieved. Further, the data was analyzed through Clarke and Braun's thematic analysis. Findings of the study revealed that most youth started drugs between the ages of 17-22 due to peer support, i.e., group support, group norms, Peer pressure, socializing with friends, and the drug addict's circle compels youth for drug use. Family-related factors such as parental addiction, parental separation, poverty, parental conflicts, and lack of parental support are the vulnerability factors for youth drug addiction. Similarly, school fellows and easy accessibility, availability, and affordability of the drugs play a key role in the youth drug addiction. Further, the study revealed that drug addiction has adverse impacts on the family by causing emotional distress, social stigma in society, financial constraints, and the breakdown of healthy relationships. The study concludes that drug addiction among youth is due to interconnected social factors and has negative impacts on the family. The study recommended an awareness campaign at the educational and religious level, parental support, and strict administrative and social measures to mitigate drug abuse and policy implementation for drug addicts and drug suppliers.

Keywords: Social factors, Peer group, Drug addicts, Youth, Family Impacts, Drug Vulnerability.

The Role of Family in Combating Drug Abuse and Supporting Rehabilitation: A Case Study Drug Rehabilitation Center Timergara, Dir Lower, Khyber Pakhtunkhwa

Nisar Ahmad

Drug Rehabilitation Officer, Drug Rehabilitation Center, Timergara, Dir Lower, KP, Pakistan.

Abstract:

This study investigates the role of the family in addressing drug abuse and supporting rehabilitation efforts in Dir Lower, a district in Khyber Pakhtunkhwa (KP), Pakistan. Drug addiction has emerged as a growing social and public health crisis in the region, particularly among youth, driven by factors such as unemployment, easy availability of narcotics, and socio-political instability. The research examines how family dynamics—such as parental involvement, emotional support, communication patterns, and socio-economic status—affect both the onset of substance abuse and the success of rehabilitation interventions. Using qualitative and quantitative data collected from local rehabilitation centers, affected families, and healthcare professionals, the study highlights the critical but often overlooked role families play in prevention, early intervention, and post-rehabilitation reintegration. It also explores cultural barriers, stigma, and lack of awareness that hinder effective family participation in recovery processes. The findings underscore the need for community-based programs and policy reforms that empower families as key agents in combating drug abuse and sustaining long-term recovery in Dir Lower and similar contexts across KP.

Keywords: Family, drug abuse, rehabilitation, social and public health

Gender-Based Violence in Emergencies: An Exploratory Study of Women and Adolescent Girls Vulnerability in 2022 Floods in Pakistan

Dr. Hussain Ali

Assistant Professor of Sociology

Abdul Wali Khan University Mardan

hussainali@awkum.edu.pk

Syed Musaver Shah Gilani

Project Director, Gender & Child Cell, Provincial Disasters Management Authority (PDMA)
Khyber Pakhtunkhwa

pm.gcc@pdma.gov.pk

Abstract :

It is worldwide an established fact that when any natural disaster strikes, women and adolescent girls are one of the more affected people. In 2022 floods, in Pakistan more than 33 million people are impacted, more than 8 million people are displaced, and 1700 people have lost their lives. In this exploratory research the women and adolescent girls' vulnerability was explored and various dimensions of Gender-Based Violence in Emergencies are discussed. The researchers used the Community-Based Participatory Research approach to explore Gender-Based Violence in Emergencies in disaster prone districts of Khyber Pakhtunkhwa, a province of Pakistan. In the study, inductive reasoning with purposive participants selection technique was used. In the study four focus group discussions were conducted with women and adolescent girls and gender-based violence in emergencies was explored. The study explored that women's maternal health care suffered due to the washed away of mother & child health care centers and non-availability of gynecology camps for pregnant women. It was explored during discussion that many women deliver their babies at home with the assistance of traditional birth attendants, and some others deliver on their way to health facilities in the mountains. It was also explored that many pregnant women had died on the way to health facilities due to long distance in mountains and washed away of communication bridges in the flood affected hard to reach villages. It was explored that during emergency response there was no separate place and

registration facility for flood affected women and adolescent girls due to which they were not supplied any hygiene kits and nutrition supplements. It was also explored that due to social norms women public sphere mobility was restricted due to which they were unable to receive any food and non-food items. It was also explored that due to gender roles they faced verbal and physical violence from their male family members as they were expected to prepare food for family members and look after children in displaced locations too. The study recommended a Gender-Based Violence Framework to the provincial government (Khyber Pakhtunkhwa) to integrate gender in climate change adaptation processes.

Keywords: Women, Adolescent girls, gender, Disasters, Floods, Violence, Pakistan

Addressing Gender-Based Violence in Climate-Induced Emergencies: A Policy Framework for Resilient Disaster Management in Khyber Pakhtunkhwa

Syed Musaver Shah Gilani

Project Director, Gender & Child Cell, Provincial Disasters Management Authority (PDMA)
Khyber Pakhtunkhwa

Email: pm.gcc@pdma.gov.pk

Abstract:

According to the Climate Risk Index Report 2025, Pakistan was ranked 1st among the most affected countries in 2022 due to severe floods. The 2022 floods displaced more than 33 million people, caused over 1,700 fatalities, and resulted in economic losses estimated at nearly USD 15 billion. Government reports indicated that women and adolescent girls were among the most vulnerable groups during these flood emergencies. This study aimed to explore Gender-based violence (GBV) in emergencies and to propose a gender-responsive climate change adaptation framework for the Provincial Disaster Management Authority Khyber Pakhtunkhwa. A qualitative community participatory approach was employed and focus group discussions were conducted with women and adolescent girls in Swat, Lower Chitral, and Upper Chitral—the disaster-prone regions of the province. In all three regions, consultative meetings were also held with government officials representing various line departments. This action research revealed that women and adolescent girls remain highly vulnerable during emergencies and that their specific needs are often overlooked in response efforts. These findings were also validated through discussions with government officials and humanitarian organizations. Based on the study findings, a Gender-Based Violence in Emergencies (GBViE) Framework has been developed and submitted to all relevant line departments for consideration in emergency response and implementation plans.

Keywords; Gender, Women, Climate Change, Gender-based Violence, Floods, Khyber Pakhtunkhwa

COMMUNITY-LEVEL VULNERABILITY TO CLIMATE-INDUCED FLOODING IN PESHAWAR: AN ASSESSMENT OF MITIGATION STRATEGIES (2010–2022)

Muhammad Siddique (PDMA)

Corresponding Author: cpm.e@pdma.gov.pk

Dr Muhammad Kaleem (Assistant Professor, Bacha Khan University Charsadda)

Abstract:

Peshawar, located in northwestern Pakistan, has experienced growing exposure to climate-related hazards—particularly recurrent urban flooding—driven by erratic rainfall, weak institutional capacity, and rapid unplanned urbanization along flood-prone zones. This research investigates community-level flood vulnerability between 2010 and 2022 and critically reviews the effectiveness of both structural and non-structural mitigation efforts introduced by government and municipal authorities. Adopting a mixed-methods design, the study combines climatological records from the Pakistan Meteorological Department, GIS-based spatial flood mapping, and qualitative insights drawn from stakeholder consultations and community surveys.

Findings highlight that 24 union councils face persistent high flood risk due to proximity to river channels, seasonal khwars, inadequate drainage systems, and unregulated informal housing. While structural interventions such as embankments and drainage upgrades are in place, their long-term effectiveness is weakened by encroachments, poor upkeep, and fragmented coordination among municipal, irrigation, and disaster management agencies. Non-structural measures—including zoning enforcement, early warning dissemination, land-use regulation, and community preparedness—remain underutilized and inconsistently applied.

The study emphasizes the urgent need for an integrated disaster risk reduction framework that prioritizes community engagement, spatial planning, and institutional accountability. By mapping geographic and socio-economic hotspots of vulnerability, it provides practical policy directions to strengthen climate resilience and adaptive governance in Peshawar.

Keywords: Flood risk, climate vulnerability, community resilience, GIS analysis, spatial planning, disaster risk management, early warning, informal settlements, urban flooding, adaptive governance, Pakistan

Exploring The Socio-Cultural Challenges to Women Poll Workers in General Elections-2024 in Pakistan

Adeeba

MPhil Scholar (Political Science)

Email. adeebahanan491@gmail.com

Phone: +923478935231

Dr. Hussain Ali

Assistant Professor of Sociology

Abdul Wali Khan University Mardan

hussainali@awkum.edu.pk

Abstract:

Women poll workers play a vital role in conducting free and fair elections in Pakistan. The present study explored the social, cultural, and economic challenges women poll workers faced during the general elections 2024 in Pakistan. The study was conducted with inductive approach and qualitative research design. In the study seven interviews were conducted with purposive sampling technique in Malakand, Pakistan. The study explored that mobility of women poll workers to polling stations were socially restricted and family elders including in-laws discouraged women to perform election duties. It was also explored that in joint polling stations where men and women polling stations were established women were not allowed to perform election duties and it was considered unethical for women to stay in a joint polling stations till evening to compile election results. The study explored that gender role of domestic chore also hurdles a woman to perform polling duty in general elections 2024. The study concluded that prior consent should be taken from women government employees to nominate them for polling day duties. The study concluded that socio-cultural challenges should be considered, and logistic support should be provided to enhance the women poll workers efficiency during elections duty.

Keywords: Women, Poll Workers, Social, Challenges, Elections, Pakistan

“Kinship and Realpolitik in South Asia: The TTP–Afghan Taliban Nexus and Its Implications for Pak-Afghanistan Relations (2021–2024)”

Dr. Abdul Shakoor,

Associate Professor, Department of International Relations, Abdul Wali Khan University Mardan. Email: abdulshakoor@awkum.edu.pk. Whatsapp: +923005255331

Abstract:

This study investigates the intersection of kinship and realpolitik in shaping Pakistan’s relationship with the Afghan Taliban, with particular emphasis on its implications for Pak-Afghan relations from 2021 to 2024. Historically, ethnic and tribal bonds—especially among Pashtun communities across the Durand Line—have fostered enduring kinship ties that influence both state and non-state interactions. These familial and cultural affiliations underpin the alliance between the Afghan Taliban and Tehrik-i-Taliban Pakistan (TTP), complicating Islamabad’s security and diplomatic strategies. The primary objective is to assess how kinship politics interact with national security interests to define Pakistan’s foreign policy toward Afghanistan. A qualitative case study design, employing content analysis, expert interviews, and historical review, forms the methodological basis. Patron-client frameworks guide the study, situating kinship ties within broader power asymmetries.

Findings suggest that while Pakistan initially expected the Taliban’s return to power in 2021 to reinforce its influence, the persistence of kinship-driven solidarity with the TTP has frustrated Islamabad’s expectations. The Taliban’s reluctance to counter TTP militancy, shaped by shared ethnicity and ideology, has strained bilateral relations, intensified border disputes, and weakened regional security.

The study concludes that kinship politics remain a critical but double-edged factor in regional diplomacy: they foster cultural affinity but undermine state sovereignty and counterterrorism cooperation. It recommends that Pakistan recalibrate its strategy by balancing kinship sensitivities with pragmatic regional alliances, while fostering international cooperation to address cross-border militancy. Ultimately, understanding the fusion of kinship and realpolitik is essential for achieving sustainable stability in South Asia.

Keywords: Kinship, Realpolitik, Cross-border militancy, TTP, Pak-Afghan Relations.

Oral Health Trends among Rural Populations of Paru and Pakistan: A Cross-Cultural Study

Sophia Rashid Khan

Theme: Theme 06: Family and Education

Abstract:

Background: In Paru (South America) and Pakistan, the rural population faces unique challenges regarding oral health outcomes. These challenges stem from several reasons, including socioeconomic factors, lack of proper accessibility, lack of oral health care awareness, and the cultural approach of the rural populations towards oral healthcare.

Objective: To examine the trends of oral health in Paru and Pakistan.

Background: In Paru (South America) and Pakistan, the rural population faces unique challenges regarding oral health outcomes. These challenges stem from several reasons, including socioeconomic factors, lack of proper accessibility, lack of oral health care awareness, and the cultural approach of the rural populations towards oral healthcare.

Objective: To examine the trends of oral health in Paru and Pakistan.

Study Design: Cross-sectional research design.

Place and Duration: This study was conducted in Rural areas of Paru (South America) and Pakistan in August 2024 and May 2025.

Methodology: 92 participants were recruited through convenience sampling, of which 44 were from Paru and 48 were from Pakistan, aged 13 to 66 years. For this purpose, an online Google form comprised of Informed Consent, Socio-demographic form, and a set of 5 questions (What is your age? How often do you visit a dentist for a check-up? How many times a day do you brush your teeth? How far do you live from the nearest dental clinic? How important is oral health to your overall well-being?) was generated, and participants were invited to participate in the study through social media. They were informed about the purpose of the research, and their consent was obtained. Descriptive analysis was done using Statistical Package for Social Sciences (SPSS version 26, IBM Corp., Armonk, NY, USA).

Results: Descriptive analysis revealed that in rural Paru, 20.5% of people visit the dentist clinic 6 monthly, 36.4% once a year, and 43.2% visit on requirement when they have a problem.

Whereas in rural Pakistan, 4.2% of people visit the dentist clinic 6 monthly, 14.6% once a year, and 81.3% visit on requirement when they have a problem. Similarly, in rural Paru, 15.9% of individuals brush their teeth once a day, 47.7% twice a day, 29.5% more than twice, and 6.8% do so rarely. In rural Pakistan, 100% of individuals brush their teeth only once daily. Furthermore, most people in Paru live near the dentist clinic (72.8%), and only a few do not know the exact distance (2.3%). However, in Pakistan, few live near clinics (29.2%), and some live at a more considerable distance (20.8%). 18.8 % of people here don't know the exact distance to the dentist clinics. Trends regarding the importance of oral health are similar in both countries, where 88.6% of people in Paru and 83.3% of Pakistan stated it is significant for overall well-being.

Conclusion: The rural populations of both countries consider oral health very important for overall well-being. However, people in Paru visit dentists more frequently and brush their teeth more regularly than the Pakistani rural population. Addressing these disparities is essential in moving forward, improving access to dental health services, and advocating for better resources to strengthen the oral health infrastructure.

Keywords: Cross-Cultural, Oral Health Trends, Paru, Pakistan, Rural Population

Girls Left Behind? Free and Compulsory Education in Pakistan under Articles 25-A and 37-B: Myth or Reality

Dr. Niaz Ali Faculty of Education and Liberal Arts, Inti international University Nilai 71800, Malaysia

Email. niaz.ali@newinti.edu.my

Abstract

This study evaluates the implementation of Articles 25-A and 37(b) of the Constitution of Pakistan (1973) with a focus on educational access in Khyber Pakhtunkhwa (KP). Article 25-A guarantees free and compulsory education up to the secondary level as a fundamental right, while Article 37(b) obligates the State to eliminate illiteracy and expand schooling “within the shortest possible period.” Together, these provisions reflect the constitutional promise of equitable education. However, field realities reveal persistent disparities. Socioeconomic poverty, entrenched gender bias, and cultural norms such as Pashtunwali limit especially girls’ enrollment and retention. Despite government initiatives, no policy framework fully addresses these structural barriers. Evidence from KP shows that girls’ participation in school declines sharply at middle and secondary levels, illustrating a widening gender gap. To align constitutional commitments with reality, policymakers must integrate strategies that reduce social, economic, and cultural constraints. Without such measures, the constitutional guarantee of free and equal education risks remaining aspirational rather than achievable.

From Diagnosis to Dignity: Coping Strategies of HIV Concordant Couples in Pakistan

Dr. Ume Habiba

Assistant Professor

Department of Sociology

Rawalpindi Women University

Email: ume.habiba@f.rwu.edu.pk

Abstract

HIV Concordant Couples navigate a complex interplay of health challenges, Stigma and marital relationship challenges whereas striving for a “New Normal “in Pakistan. The current research investigates the lived experiences and coping strategies of HIV concordant couples in retrieving social, marital and family stability after diagnosis. The research study inspired by Thomas Theorem (1928) and The New Normal Approach by Natasha and Prakash, 2021. The key research question focused on how do HIV concordant couples negotiate the road to life normalcy in Pakistan? The researcher utilized Phenomenological research design under the umbrella of qualitative research approach. The researcher employed purposive sampling technique to conduct 36 interviews with 18 couples (having one child after diagnosis) at the HIV treatment center, PIMS Islamabad. Thematic analysis revealed that sharing their HIV diagnosis reshaped their marital life, parenting and social lives, gets both supportive and exclusionary responses. HIV concordant couples employ diverse forms of coping strategies like regular medical treatment, lifestyle adjustments and reliance on partners, medical practitioners and families. However, the lack of targeted governmental policies perpetuates their social and economic vulnerability. The research study calls for integrating psychological support and policy reforms into national healthcare framework to ensure dignity, stability and societal inclusion for HIV concordant families.

Keywords: HIV concordat couples, coping Strategies, life normalization marital stability, social reintegration

Digital Sovereignty in the Age of Artificial Intelligence: Governance Pathways for Social Risk Perception and Public Participatio

Xu Hao

PhD student of Political Science, Peoples' Friendship University of Russia

e-mail : 1042248156@pfur.ru

Tel : +7 9268886580

Abstract:

This study focuses on the challenges posed by artificial intelligence (AI) technology to national digital sovereignty. It explores how to effectively maintain digital sovereignty in the AI era, how public perceptions of social risks influence governance, and whether public participation can serve as a viable governance pathway. Employing a mixed research methodology, the study systematically reviews the evolution of digital sovereignty theory and AI governance policies, and quantitatively analyzes the public's perception levels and participation intentions regarding risks such as AI data misuse and algorithmic discrimination. and compares typical governance models in the European Union, China, and the United States. The findings show that AI has increased the complexity of maintaining digital sovereignty; the public has a strong perception of risks such as privacy leaks and algorithmic injustice, but due to cognitive barriers and limited participation channels, their actual willingness to participate is low (only about 35%); existing governance models generally have weak public participation mechanisms and insufficient risk communication. The theoretical significance of this study lies in deepening the understanding of the connotation of digital sovereignty in the context of AI and revealing the correlation mechanism between risk perception and public participation. The practical significance lies in proposing a “risk perception-institutional empowerment-multiple coordination” governance framework to provide a path for building a more inclusive and resilient digital sovereignty system.

Keywords: digital sovereignty, social risk perception, public participation, AI governance, data security, policy making

Security Spillover Effects of China-Russia Anti-Drug Cooperation and the Stable Foundation of the New World Order from the Geopolitical Perspective

Xu Chang^{1,2}

1. Peoples' Friendship University of Russia, Moscow, PhD

2. Songyuan Vocational and Technical College, China, Associate Professor

E-mail: 1042238134@pfur.ru

Abstract:

Based on the theories of geopolitics, security complex and global governance, this study explores the security spillover effects of China-Russia anti-drug cooperation and its impact on the stable foundation of the new world order, adopting literature analysis, case analysis and comparative research methods for in-depth discussion. The study finds that China-Russia anti-drug cooperation has achieved remarkable results. By curbing cross-border drug flows and cracking down on transnational drug trafficking networks, it has ensured the security of the two countries and their surrounding areas. Joint operations have solved a large number of transnational cases, with a significant increase in the amount of drugs seized, making outstanding contributions. At the same time, it has provided a model for global drug governance and promoted the improvement of the international anti-drug system. The practice of this cooperation has laid a solid security foundation for the construction of a new world order and has important implications for optimizing the global governance pattern.

Key words: China-Russia anti-drug cooperation, security spillover effects, new world order, geopolitics, global drug governance

FAITH, MARRIAGE, AND GENDER: MORAL AND RELIGIOUS DILEMMAS OF YOUTH IN IRAN

Abdullah Iranmehr

Assistant Professor, Islamic Azad University, Torbat-e-Jam, Iran

researgo@gmail.com

Abstract

Although Iranian society has a traditional structure shaped by religious norms, new questions about individual freedom, sexual identity, and relationship patterns have emerged among young people, especially in the past decade. This study presents a descriptive and interpretive review that examines the moral and social dilemmas faced by young people in Iran regarding marriage, sexuality, and belief systems, drawing on publicly available media reports, sociological studies, academic journals, and field observations. The study analyzes how issues such as premarital sex, virginity, religious legitimacy, love marriages, and traditional family expectations create conflict in the mental worlds of young people. It also examines the impact of social media, digital privacy, education level, and urbanization on this transformation. The findings indicate that a significant portion of Iranian youth want to both remain religious and exercise their individual freedom. However, current legal and social structures fail to meet these dual demands. This situation leads to identity confusion, relational instability, and a crisis of social trust among young people. This article aims to provide an interdisciplinary perspective on understanding the moral tensions of the new generation in Iran and to discuss the transformation of the institution of marriage within a socio-religious context.

Keywords: Iranian youth, marriage, sexuality, religious norms, moral conflict, social transformation.

Reimagining ESL at the Primary Level in China: Integrating Digital Tools and Cultural Context for Meaningful Language Learning

Zhu Sha

8615110171859 601125079029

I25035648@student.newinti.edu.my

Faculty Of Education And Liberal Arts

Inti International University

Putra Nilai, Malaysia

2025-2026

Abstract

Everywhere in the world, English is increasingly used for communication as China grows economically and professionally, English proficiency is becoming more essential for communication as well. Most studies on English as a Second Language (ESL) focus on secondary school education. On the other hand, research concentrating on primary learning which has a major family influence, is considerably rare. This article analyzes 50 peer-reviewed articles pertaining to ESL instruction for young learners in China and specifically focuses on the family's contribution to the learning process. Co-citation and co-occurrence analysis identifies major weaknesses in elementary ESL programs: a phonemic focus, a scarcity of cultural material, and a lack of communicative practice. The results emphasize the fact that parental, educational, family, and support expectations involvement in these programs is essential to effective English learning. In addition, family involvement in education that incorporates technology with relevant English cultural materials creates a participatory, contextual, and learner-centered approach that integrates ESL and active language use. The study advocate for policy changes that address the integration of family ESL pedagogy, cultural education, digital technology, and global family engagement.

Keywords: family involvement, primary education, English as a Second Language (ESL), digital integration, cultural materials, China

4th International Conference on Family Transitions in a Changing World: Challenges and opportunities in Marriage, Divorce, and Drug Abuse

Theme 04: Drug Abuse and Family: Challenges and Intervention

Internalized Stigma and Caregiver's Attitudes Towards Drug Addict's Recovery: Moderating Role of Chronic Drug Use

Namood-e Sahar* and Irum Naqvi

National Institute of Psychology, Quaid-i-Azam University, Islamabad-Pakistan

*e-mail: namood.sahar@nip.edu.pk; +92 303 0597021

Abstract

Chronic duration of drug use is evident from literature to increase internalized stigma and caregiver's negative attitudes towards the recovery of their drug addicted loved one. The literature support however is not found for the moderating role of chronic drug use for internalized stigma in predicting the caregiver's attitudes towards drug addict's recovery. The aforementioned variables are also least study in Pakistan. Present study thus aimed to fill this gap in literature. Internalized Stigma of Substance Use for Caregivers (ISSA-C) Scale and Caregiver's Attitudes Towards Drug Addict's Recovery Scale (CADRS) were used to assess the study variables among caregivers of drug addicts. The sample ($N=600$; $M_{age} = 38.51$) comprised of adults who identify themselves as the caregiver of the drug addict that are; parent, spouse, sibling, child, or guardian. Results demonstrates that the interaction effect of chronic drug use is significant ($p < .001$) for caregiver's negative attitudes towards recovery (i.e., negative expectations and therapeutic pessimism) such that, it sharply increase with the increase in internalized stigma for the caregivers whose loved one is using drugs for longer duration. The findings bridge the gap in literature and highlight that chronic drug use strengthen relationship between internalized stigma and caregiver's negative attitudes towards drug addict's recovery. The psychologists thus need to consider drug use duration of loved one while developing interventions and support programs for their caregivers.

Keywords: internalized stigma, caregivers, attitudes, recovery, drug use, chronic

Family Structure and Dynamics in the Context of Child Marriages in Pakistani Culture

Aneela Aziz* & Irum Naqvi

National Institute of Psychology, QAU, Islamabad, Pakistan

*Email: aneela.aziz@nip.edu.pk

Abstract

Marriages in Pakistan is deeply embedded within cultural traditions that shape family structures, gender roles, and intergenerational expectations. Child marriage, defined as marital union before the age of 18, continues to be practiced despite its profound implications for individual wellbeing and family cohesion. This study examines the ways in which child marriage influences family dynamics and marital functioning within Pakistani culture. A cross-sectional design was employed with a sample of 500 women who were married before the age of 18. Participants completed standardized measures assessing social-emotional competence, marital commitment, communication patterns, conflict resolution, and marital adjustment. Findings revealed that women who experienced child marriage reported diminished self-regulation, reliance on negative communication strategies, and lower marital adjustment, reflecting the long-term impact of early marriage on relational functioning. These outcomes highlight how cultural expectations surrounding marriage and family perpetuate child marriage while simultaneously shaping evolving family structures in contemporary Pakistan. The study underscores the need for culturally sensitive policies and community-based interventions that challenge harmful marital norms, foster healthier family relationships, and contribute to strengthening family structures in a changing sociocultural landscape.

Keywords: cultural context, family structures, child marriage, marital dynamics, Pakistan.

Jaweria Shahid

Department of Sociology - Bacha Khan University, Charsadda

jawerishahid120@gmail.com 03118348299

Dr. Nizar Ahmad Assistant Professor

Department of Sociology - Bacha Khan University Charsadda

nizar@bkuc.edu.pk

Bridging Family and School: A Peace Education Perspective

Abstract:

This study explores the bridging between family and schools and examines their relationship while highlighting their shared duty to encourage peaceful behaviour among students on primary school students. The study used a qualitative phenomenological methodology while adopting Ian Harris' Peace Education Theory as a theoretical model. Data was collected through semi structured in-depth interviews with 24 participants which included teachers, school administrators and parents who were members of Parent Teacher Council (PTCs) in District Charsadda, Pakistan. Collected data was analyzed using thematic analysis. The results revealed three main themes in relation to the role of family and school in the development of peaceful behavior. This includes: (1) positive school climate (2) the role of teachers and school administration in building peace (3) collaborative nurturing through bridging the gap between school and family. The conclusions highlight that integrated family-school relationships are necessary to continue peace education. The vision of peace education cannot be realized without involving the family. This kind of cooperation improves the social and emotional growth of students and strengthens the bond between families and school necessary for nurturing resilient generation to withstand violence. The study has important implications for educational leaders, curriculum designers and policy makers. Schools can become centres of peacebuilding by institutionalizing peace education through policies that support teacher training and parent-school cooperation. These results highlight the necessity of comprehensive strategies that incorporate peace education as a social practice and a pedagogy in both conflict and non-conflict affected areas.

Keywords: Peace Education, Family–School Bridging, Parent-Teacher Council, Primary Education, School Climate, Peace Education

Build a new tripartite intervention model of "school - family - community" for rural families

Wu Yating , Niaz Al

Abstract:

Significant transformations involving rural parents and family systems are exerting profound impacts on schools, communities, and society at large, particularly at the provincial and state levels. The increasing mobility of individual parents and entire family units on a global scale is particularly evident. While this trend contributes to urbanization, it also initiates demographic shifts that are closely intertwined with economic development. For example, as parents migrate to urban areas in search of employment and better educational opportunities for their children, disadvantaged families may take their place in rural regions. At the same time, more mothers are participating in the labor force. Single-parent households, predominantly headed by mothers, have become increasingly common, yet a significant portion of the population still faces employment-related challenges. Culturally and linguistically diverse families often struggle to communicate effectively in the dominant language of their new environment.

What implications does this have for rural schools? The traditional parent involvement (PI) model, which historically relied on the voluntary engagement of full-time mothers, is no longer yielding the anticipated economies of scale. Parents and families now require more innovative approaches, grounded in strategic intervention frameworks. Two such innovations include collective parental participation interventions and family support interventions. Together with the existing PI framework, these form an intervention trinity that has the potential to strengthen the connections among rural families, schools, community organizations, and religious institutions. These emerging collaborative networks can play a pivotal role in advancing comprehensive planning for rural education and human development.

Key words: school - family - community ; rural migran ; parent involve

Domestic Violence and Drug Addiction Among Adolescents: A Case Study of Union Council Bilitang District Kohat, Khyber Pakhtunkhawa.

Tariq Aziz Lecturer of Sociology at Kohat University of Science & Technology, KUST. KP, Pakistan.

Abstract

The recent literature about drug addiction reveals several causes in the least developed societies. Very little attention has been given to domestic violence which is also a major contributor to this menace in developing societies. This study is designed to explore the role of domestic violence in promoting drug addiction among adolescents of District Kohat. The nature of the study was qualitative where the data was collected from 20 participants selected purposively through in-depth interviews. Thematic analysis was used for the data analysis which reveals that familial affairs such as conflict among parents, divorce, financial unrest, conflict among siblings, and disintegration among family members are the major contributors to drug addiction. The finding highlights that a holistic and institutionalized approach needs to be undertaken with vivid policy implications at a societal and communal level to eliminate the increasing rate of drug use among adolescents in the study area. The study concluded that a stable, nurturing family environment, free from violence and financial distress, is critical in preventing the onset of poly-substance abuse among adolescents. Interventions aimed at strengthening family bonds, improving economic conditions, and addressing cultural norms that perpetuate adverse childhood experiences are essential in mitigating the risk of drug addiction in vulnerable populations.

Keywords: Parental Conflict, Conflict among Siblings, Disintegration among Family Members, Qualitative Research.

Socio-Psychological Impacts of Parental Alienation on Children – A Call for Reforms in Child-Custody Laws in Pakistan

Afifa Fatima Karachi

Research Problem

The divorce rate in Pakistan continues to rise, creating new challenges for families and children. The present study explores how child custody laws in Pakistan influence parental alienation after divorce with a particular focus on the estrangement that occurs between children and their fathers.

This study addresses two main questions:

1. How does the legal system in Pakistan influence parental alienation post-divorce?
2. What are the most common socio-psychological struggles that children and their fathers face when living apart in the long run?

Methodology

The study employs a qualitative research design. Semi-structured interviews were conducted with divorced fathers, and the data was analyzed using thematic content analysis, following Braun and Clarke's (2006) framework.

Findings

Following are the prominent key findings that highlight the struggles of non-custodial fathers.

- Only about 10% of participants reported having full custody; most were restricted to court meetings scheduled on alternate Saturdays
- Many fathers reported being excluded from updates regarding their children's health and education, while some mothers refused to accept maintenance payments
- Fathers also noted excessive micro-management of phone calls and meetings by custodial mothers
- Children often displayed indifference, with some failing to recognize their fathers during meetings
- Shared parenting further disoriented children, as they frequently moved between households

Implications

With divorce rates rising, child custody laws require urgent reforms. Researches like this can guide the development of child-centric mediation and arbitration mechanisms, ultimately enabling healthier parental involvement and improved well-being for children of divorced families in Pakistan.

Author (s) Information: Dr. Naila Usman Siddiqi (Associate Professor) & Afifa Fatima (PhD Scholar and corresponding author), Department of Sociology, University of Karachi, nusiddiqi@uok.edu.pk, afifa.fatima12@gmail.com, 0092340-8362336

Keywords: Parental Alienation, Child Custody Laws, Divorce, Non-custodial parent, Legal Reforms

Divorce in the Digital Age: The Impact of Social Media, Remote Work, and Changing Family Dynamics in 2025

Saba Iqbal and Dr.Shabbir Ahmad Phone: 03046620061
Email: sabakhan262017@gmail.com

Abstract

This study examines the multifaceted effects of digital technology on divorce models and family dynamics in 2025. With the help of general integration of social networks, remote work, traditional family structures, and general distribution of interpersonal relationships, we face unprecedented problems and transformation. Using a mixed method approach, this study combines quantitative analysis of data on divorce indicators and models of use in social networks with qualitative interviews between divorced people and family consultants. This methodology provides global ideas of how digital communication tools and measurements influence marriage satisfaction, conflict resolution, and ultimately divorce decisions. Analysis shows that increased social network interactions are correlated with increased marital tensions from questions such as online neurological disorders, confidentiality issues, and unrealistic relationships. At the same time, remote work can modify daily interactions and reduce family time, but it also provides flexible agreements about children's education. This study concludes that while factors in the digital age contribute to new stressors of marriage stress, they provide unique opportunities for family adaptive dynamics.

Keywords: Divorce, Social network, Remote work, Marriage.

CAUSES AND EFFECTS OF CYBER BULLYING ON THE STUDENTS' ACADEMIC PERFORMANCE AT COLLEGE LEVEL AT DISTRICT DIR LOWER, KHYBER PAKHTUNKHWA, PAKISTAN.

Name: Shad Muhammad Khan

Phone: 00923002050385

Email: shadmuhammad44@gmail.com

Affiliation: MPhil Scholar, Department of Education, Shaheed Benazir Bhutto University, Wari Campus, Dir Upper, Khyber Pakhtunkhwa, Pakistan

Abstract:

Cyberbullying is the use of digital platforms such as; social media, messaging apps, and other online tools to harass, threaten, or intimidate others, has become a widespread and troubling issue among students. Victims of cyberbullying frequently experience emotional distress, including anxiety, depression, shame, and low self-esteem, which contribute to poor concentration, school avoidance, and reduced participation in both academic and extracurricular activities. The present study investigates the causes and effects of cyber bullying on the students' academic performance at college level at district Dir Lower, Khyber Pakhtunkhwa, Pakistan. The nature of the study was quantitative. A sample of 390 respondents were selected from 04 colleges located in district Dir Lower. The data were collected through a well thought questionnaire by simple random sampling technique. The reliability of tool was checked by Chronbac Alpha which stood 0.82. A uni-variate and bi-variate statistics was conducted by SPSS software. To test the association between dependent and independent variables a Chi-square test was also applied. The study found a significant association ($p < 0.05$) between causes of cyber bullying and academic performance i.e. absenteeism, withdrawal from class discussions and group projects, skipping assignments, and diminished classroom engagement, social media platforms, self-confidence or self-worth, students' experiences or perceptions of cyberbullying, feelings of shame, and negative impacts on academic performance, stress caused by cyberbullying and a decline in students, reinforce the need to prioritize mental health support and anti-cyberbullying measures within academic environments to help protect students' well-being and academic potential, cyberbullying and academic performance-related behaviors, such as missing classes or skipping assignments, detrimental effect cyberbullying can have on students' ability to participate fully in their

education, which in turn may lead to poorer academic outcomes, cyberbullying and students' withdrawal from academic activities or study-related social events and cyberbullied victim students perform poorly in college study and academic performance. The study recommends

that to conduct an awareness campaign about social media use and the harms of digital security education initiatives in colleges and institutions, to establish anonymous hotlines for students to report instances of cyberbullying as part of a confidential reporting system, to protect students, implement cybercrime laws more strictly, to assist community leaders in raising awareness in society and to provide psychological support to cyberbullied by colleges.

Key words: Cyberbullying, effects, academic performance, digital security

Impact of Broken Marriage on Adolescents in the Southwestern Region of Bangladesh

Author(s): Habibur Rahman, Maskura Jannat Mim.

Development Studies Discipline, Khulna University, Khulna-9208, Bangladesh.

E-mail: habiburrec@gmail.com; mimmaskura@gmail.com.

Corresponding author email: habiburrec@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0994-0395>

Abstract

This study aims to examine the impact of broken marriages, particularly divorce, on adolescents in the southwestern region of Bangladesh. It explores the psychological and social consequences of parental divorce, focusing on adolescents' adjustment problems, experiences of parental alienation, living arrangements with stepparents, economic hardship, and coping mechanisms in adverse situations. A mixed-methods research design was employed, combining both quantitative and qualitative approaches to ensure comprehensive understanding. Quantitative data were collected from 325 adolescents through a structured questionnaire survey, while the qualitative component included eight Focus Group Discussions (FGDs) with purposively selected adolescents who had experienced parental divorce. These findings indicate that approximately 68% of respondents reported emotional distress and depression following parental separation, while 54% experienced difficulties adjusting to new family structures. Nearly 47% faced economic hardships, and 41% reported social isolation or stigma within their communities. Qualitative findings further revealed that adolescents often struggle with feelings of neglect, insecurity, and loss of belonging. Many expressed resentments toward one or both parents and faced challenges in maintaining academic performance due to emotional instability. The study concludes that divorce exerts profound negative effects on adolescents' psychological development, social integration, and future aspirations. It highlights the need for family counseling, social support systems, and community-based interventions to enhance the well-being and resilience of affected adolescents in Bangladesh.

Keywords: Broken marriage, Divorce, Adolescents, Adjustment, Coping Mechanism, Bangladesh

“Divorce through khula: Narrative of Unilateral Divorced women in Muslim Society”

Authors:

Tahmina Shafique

M.phill (sociology) Pir Mehr Ali Shah-Arid Agriculture University Rawalpindi, Pakistan

Abstract

Khula, the Islamic women's unilateral divorce right is still a debatable social issue in Pakistan and is commonly link with social exclusion, stigma, and inequality. This study uses qualitative interviews with women who have experience unilateral divorce to study the wider social and psychological effects of khula. Family support, societal stigma, children's welfare, financial pressure, an inability to apply maintenance laws, authoritative masculinity, social isolation, panic attacks, self-talk, spiritual influence, low self-esteem, and emotional resilience are among the primary issues that are examined. Results show that women who receive khula frequently experience injustice at work, tense family relationships, and public rumors, all of which damage their self-esteem and social involvement. Many expressed feelings of loneliness, worry, and sadness, especially when it came to raising kids in the face of emotional and financial burdens. Participants also highlight coping strategies that helped them overcome stigma and reestablish their sense of self, including dependence on faith, emotional courage, and selective support systems. The study comes to the conclusion that although khula provides women with a route to independence, systemic hurdles particularly the neglectful implementation of maintenance laws make their struggles worse. To preserve the dignity and general well-being of divorced women in Pakistan, the study recommends gender sensitive legislation changes, community education, and social support systems.

Keywords: Khula, women’s well-being, social stigma, resilience.